

Utgiftsområde 21 Energi

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas regeringens förslag i budgetpropositionen (prop. 2009/10:1) såvitt gäller utgiftsområde 21 Energi samt 56 motioner från den allmänna motionstiden.

Utskottet tillstyrker de av regeringen föreslagna anslagen (totalt ca 3,2 miljarder kronor) för budgetåret 2010 inom utgiftsområdet. Vidare ställer sig utskottet bakom regeringens förslag beträffande avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften samt vad regeringen i övrigt föreslagit om de olika anslagen. Motioner med förslag om andra anslagsbelopp än vad regeringen föreslagit avstyrks. Företrädarna i utskottet för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har avstått från att delta i beslutet om anslag och hänvisar i särskilda yttranden i stället till de budgetförslag som framlagts av respektive parti.

När det gäller Affärsverket svenska kraftnät tillstyrker utskottet regeringens förslag dels till investeringsplan för perioden 2010–2012, dels till finansiella befogenheter för 2010. Därtill avstyrker utskottet motionsyrkanden om tekniklösningen för kraftledningsprojektet Sydvästlänken med hänvisning till att detta inte är en fråga för riksdagen att avgöra.

I betänkandet behandlas även motioner som rör energipolitikens inriktning, förnybar energi, energieffektivisering samt olika enskilda projekt och regionala initiativ. Samtliga motionsyrkanden inom nyssnämnda områden avstyrks av utskottet. Beträffande energipolitikens inriktning konstaterar utskottet att regeringens politik syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet och framhåller att utskottets uppfattning om med vilken inriktning politiken bör föras överensstämmer med den som regeringen redovisar i budgetpropositionen. Andra uppfattningar än de som utskottets majoritet står bakom redovisas i sex reservationer (s, v, mp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning	8
Utskottets överväganden	9
Inledning	9
Energipolitikens inriktning	9
Propositionen	9
Motionerna	11
Vissa kompletterande uppgifter	13
Utskottets ställningstagande	17
Förnybar energi	20
Motionerna	20
Vissa kompletterande uppgifter	22
Utskottets ställningstagande	25
Inledning	25
Vindkraft	25
Solenergi	26
Biogas	26
Övrigt som rör förnybar energi	27
Energieffektivisering	28
Motionerna	28
Vissa kompletterande uppgifter	29
Utskottets ställningstagande	30
Enskilda projekt och regionala initiativ	31
Motionerna	31
Utskottets ställningstagande	32
Affärsverket svenska kraftnät	33
Propositionen	33
Motionerna	34
Vissa kompletterande uppgifter	34
Utskottets ställningstagande	35
Inledning	35
Kraftledningsprojektet Sydvästlänken	35
Svenska kraftnäts investeringsplan och finansiella befogenheter	36
Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi	36
Inledning	36
Propositionen	37
Motionerna	38
Vissa kompletterande uppgifter	40
Utskottets ställningstagande	40
Reservationer	43
1. Energipolitikens inriktning, punkt 1 (s, v, mp)	43
2. Vindkraft, punkt 2 (s, v, mp)	46
3. Solenergi, punkt 3 (s, v, mp)	47
4. Biogas, punkt 4 (s, v, mp)	48

5. Övrigt som rör förnybar energi, punkt 5 – motiveringen (v, mp)	49
6. Energieffektivisering, punkt 6 (s, v, mp)	49
Särskilda yttranden	51
1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 10 (s)	51
2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 10 (v)	52
3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 10 (mp)	54
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	56
Propositionen	56
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	57
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för 2010 under utgiftsområde 21 Energi	65
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets förslag till anslag för 2010 under utgiftsområde 21 Energi	67

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Energipolitikens inriktning**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ468 yrkandena 15 och 16, 2009/10:MJ473 yrkande 15, 2009/10:N201, 2009/10:N218, 2009/10:N223, 2009/10:N228, 2009/10:N236, 2009/10:N245, 2009/10:N254, 2009/10:N287, 2009/10:N336 yrkande 1, 2009/10:N356, 2009/10:N363, 2009/10:N386, 2009/10:N395, 2009/10:N436, 2009/10:N473 yrkande 6, 2009/10:N478 och 2009/10:N483 yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (s, v, mp)

2. **Vindkraft**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:N466 yrkandena 1 och 2 samt 2009/10:N473 yrkandena 1 och 3.

Reservation 2 (s, v, mp)

3. **Solenergi**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:N203, 2009/10:N350, 2009/10:N440 och 2009/10:N484 yrkandena 1 och 2.

Reservation 3 (s, v, mp)

4. **Biogas**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:T511 yrkande 3, 2009/10:N231, 2009/10:N280, 2009/10:N375 och 2009/10:N388 yrkandena 15 och 16.

Reservation 4 (s, v, mp)

5. **Övrigt som rör förnybar energi**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:N257, 2009/10:N263, 2009/10:N331 och 2009/10:N416.

Reservation 5 (v, mp) – motiveringen

6. **Energieffektivisering**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:N219, 2009/10:N240, 2009/10:N277, 2009/10:N338 yrkandena 1 och 2, 2009/10:N473 yrkande 4 och 2009/10:N477.

Reservation 6 (s, v, mp)

7. **Enskilda projekt och regionala initiativ**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Sk418 yrkande 1, 2009/10:N248, 2009/10:N315, 2009/10:N326, 2009/10:N335 yrkande 1, 2009/10:N345, 2009/10:N382, 2009/10:N400, 2009/10:N414, 2009/10:N428 yrkande 1, 2009/10:N450, 2009/10:N453 yrkande 6 och 2009/10:N465.

8. Kraftledningsprojektet Sydvästlänken

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:N250 och 2009/10:N270 yrkan-
dena 1 och 2.

9. Svenska kraftnäts investeringsplan och finansiella befogenheter

a) Svenska kraftnäts investeringsplan

Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät för perioden 2010–2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 21 punkt 9.

b) Svenska kraftnäts finansiella befogenheter

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad som föreslås i propositionen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 21 punkt 10.

10. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi

a) Bemyndigande för anslaget 1:2

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:2 Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m. godkänna avtal och besluta om stöd som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 240 000 000 kr för åren 2011 och 2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 21 punkt 1.

b) Bemyndigande för anslaget 1:3

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:3 Insatser för uthållig energianvändning godkänna avtal och besluta om stöd som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kr för åren 2011 och 2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 21 punkt 2.

c) Bemyndigande för anslaget 1:4

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:4 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft godkänna avtal och besluta om stöd som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kr under 2011 och högst 70 000 000 kr under 2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 21 punkt 3.

d) Bemyndigande för anslaget 1:5

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:5 Energiforskning godkänna avtal och besluta om stöd som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 1 280 000 000 kr under 2011, högst 1 275 000 000 kr under

2012, högst 540 000 000 kr under 2013 och högst 200 000 000 kr under 2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 21 punkt 4.

e) Bemyndigande för anslaget 1:11

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:11 Energiteknik godkänna avtal och besluta om stöd som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 150 000 000 kr under 2011. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 21 punkt 5.

f) Bemyndigande för anslaget 1:12

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:12 Elberedskap besluta om avtal och beställningar av tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder som, inklusive tidigare gjorda beställningar, medför utgifter på högst 406 000 000 kr för åren 2011–2015. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 21 punkt 6.

g) Bemyndigande för anslaget 1:13

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:13 Energieffektiviseringsprogram godkänna avtal och besluta om stöd som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 200 000 000 kr under 2011, högst 200 000 000 kr under 2012, högst 200 000 000 kr under 2013 och högst 200 000 000 kr under 2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 21 punkt 8.

h) Avgiftsuttag för elberedskapsavgift

Riksdagen fastställer avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften till högst 250 000 000 kr under 2010. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 21 punkt 7.

i) Anslag under utgiftsområde 21 Energi

Riksdagen anvisar för budgetåret 2010 anslagen under utgiftsområde 21 Energi enligt uppställning i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 21 punkt 11.

j) Motioner om anslagen m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:T426 yrkande 98, 2009/10:N338 yrkande 4, 2009/10:N376, 2009/10:N429 yrkande 6 och 2009/10:N473 yrkandena 8 och 9.

Stockholm den 26 november 2009

På näringsutskottets vägnar

Karin Pilsäter

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Pilsäter (fp), Tomas Eneroth (s)¹, Björn Hamilton (m), Hans Rothenberg (m), Carina Adolfsson Elgestam (s)², Maria Plass (m), Jan Andersson (c), Krister Örnfjäder (s)³, Marie Weibull Kornias (m), Karin Åström (s)⁴, Mikael Oscarsson (kd), Staffan Anger (m), Kent Persson (v)⁵, Liselott Hagberg (fp), Renée Jeryd (s)⁶, Eva-Lena Jansson (s)⁷ och Lage Rahm (mp)⁸.

¹⁻⁸ Avstår från ställningstagande under punkt 10.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas

dels proposition 2009/10:1 (budgetpropositionen) såvitt gäller utgiftsområde 21 Energi,

dels 69 motionsyrkanden som väckts under den allmänna motionstiden 2009.

Företrädare för Affärsverket svenska kraftnät har inför utskottet lämnat upplysningar och synpunkter i ärendet.

Utskottets överväganden

Inledning

Utgångspunkten för detta betänkande är att utgiftsramen för utgiftsområde 21 Energi är fastställd för 2010. Den 18 november 2009 biföll riksdagen förslaget i budgetpropositionen till fördelning av utgifter på utgiftsområden (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FiU1).

I betänkandet behandlar utskottet inledningsvis motioner om energipolitikens inriktning. Därefter behandlas frågor om förnybar energi, energieffektivisering samt enskilda projekt och regionala initiativ. Vidare tar utskottet ställning till de förslag som läggs fram i propositionen om Affärsverket svenska kraftnät och motioner om affärsverkets verksamhet. Avslutningsvis behandlas anslagsfrågor m.m.

Motioner från den allmänna motionstiden 2009 om elmarknaden respektive Vattenfall AB hanteras av utskottet i annan ordning.

Energipolitikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande energipolitikens inriktning. Utskottets uppfattning när det gäller med vilken inriktning energipolitiken ska föras överensstämmer med regeringens inställning såsom den redovisas i budgetpropositionen.

Jämför reservation 1 (s, v, mp).

Propositionen

Utgiftsområde 21 Energi omfattar frågor om tillförsel, distribution och användning av energi. Ansvar för att genomföra åtgärderna åligger framför allt Statens energimyndighet (Energimyndigheten), Energimarknadsinspektionen och Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät). I propositionen redovisar regeringen bl.a. resultatet inom utgiftsområdet (avsnitt 2.4) och politikens inriktning (avsnitt 2.7). När det gäller resultatredovisningen hänvisas i första hand till nyssnämnda avsnitt i propositionen. I det följande redogörs kortfattat för politikens inriktning såsom den redovisas i propositionen.

Den svenska energipolitikens mål är att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på villkor som är konkurrenskraftiga med omvärlden. Politiken ska skapa villkoren för en effektiv och hållbar energi-

användning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ inverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle.

Regeringens energipolitik syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. I mars 2009 överlämnades två propositioner (prop. 2008/09:162 och 2008/09:163) till riksdagen med förslag om en sammanhållen klimat- och energipolitik. Enligt vad riksdagen beslutade (bet. 2008/09:NU25) med anledning av den sistnämnda av dessa propositioner ska andelen förnybar energi 2020 vara minst 50 % av den totala energianvändningen. Vidare ska andelen förnybar energi i transportsektorn 2020 vara minst 10 %. Riksdagen godkände även regeringens förslag om ett mål om 20 % effektivare energianvändning till 2020 liksom att de vägledande målen om energieffektivisering till 2010 med minst 6,5 % respektive till 2016 med minst 9 % skulle ligga fast. För att nå dessa mål ska bl.a. elcertifikatssystemet vidareutvecklas och ett nytt program för energieffektivisering genomföras.

Programmet för energieffektivisering ska genomföras under perioden 2010–2014. För detta program, som beskrivs utförligare i det följande i avsnittet om anslag m.m., ska årligen avsättas 300 miljoner kronor. Regeringen anser även att den offentliga sektorn ska vara ett föredöme i energieffektiviseringsarbetet, och i juli 2009 beslutades en förordning som ställer krav på att myndigheter och domstolar ska bli energieffektiva.

För att nå det övergripande målet om 50 % förnybar energi 2020 anser regeringen att det bör sättas upp ett nytt mål som innebär en ökning av den förnybara elproduktionen med 25 TWh till 2020 i förhållande till 2002. Energimyndigheten har regeringens uppdrag att analysera hur ambitionshöjningen ska genomföras. För att främja vindkraften har en nationell planeringsram fastställts till en årlig produktionskapacitet på 30 TWh år 2020, varav 20 TWh på land och 10 TWh till havs. En bibehållen hög produktionsnivå av vattenkraft är en viktig del i arbetet med att motverka klimatförändringar. De svenska nationalälvarna, och de övriga älvsträckor som anges i miljöbalken, ska även i fortsättningen skyddas från utbyggnad.

Biogasen kan enligt regeringen spela en viktig roll i det svenska energisystemet, inte minst lokalt och regionalt. Regeringen har gett Energimyndigheten i uppdrag att utveckla en sektorsövergripande strategi och föreslå åtgärder som på kort och lång sikt bidrar till ökad användning av biogas.

Kärnkraften kommer under överskådlig tid att vara en viktig del av den svenska elproduktionen. Viktiga förutsättningar för fortsatt drift av kärnkraften är att säkerheten successivt höjs och att ansvaret för olyckor skärps i enlighet med de möjligheter som ges enligt rådande internationella konventioner. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag om avskaffande av den s.k. avvecklingslagen (1997:1320).

En nordisk elmarknad är enligt regeringen nödvändig för ett effektivt utnyttjande av produktionsresurserna. Sverige hör till de länder som driver frågan om en vidareutveckling av elmarknaden inom EU. Flaskhalsar i det

nordiska elnätet samt mellan Norden och kontinenten ska byggas bort. Regeringen har även inlett ett arbete med att se över samägandet av kärnkraftsreaktorerna i Sverige. För att den förnybara elproduktionen ska kunna öka i enlighet med uppställda mål behövs ytterligare förenklingar för nätanslutning av produktionsanläggningar.

En utvidgad storskalig utbyggnad av naturgas till hushåll och företag är inte aktuell i Sverige. Naturgasen kan ha betydelse under en omställningsperiod, och utvecklingen av infrastrukturen ska ske på ett sätt som understöder en successiv introduktion av biogas.

För värmemarknaden ska politiken fortsätta att bygga på fungerande konkurrens mellan olika uppvärmningsformer. Fjärrvärmekundernas ställning har stärkts genom den nya fjärrvärmelag (2008:263) som trädde i kraft den 1 juli 2008. Regeringen har därtill beslutat att tillsätta en utredning med uppdraget att närmare analysera förutsättningarna att införa ett lagstadgat s.k. tredjepartstillträde till fjärrvärmenäten.

En viktig del av energipolitiken är stödet till forskning och innovationer. Insatserna inom detta område bör, anser regeringen, koncentreras till de områden där Sverige har en nationell styrkeposition i form av naturresurser eller kompetens samt goda förutsättningar för export av teknik eller kunskande.

Ytterligare en betydelsefull del i arbetet med att förverkliga ambitionerna inom klimat- och energipolitiken är utveckling, kommersialisering och spridning av ny teknik. Sverige befinner sig i den internationella framkanten när det gäller teknik för produktion av andra generationens biodrivmedel, och regeringen förordar satsningar på demonstrationsanläggningar för dessa drivmedel, men även på demonstration och kommersialisering av annan energiteknik av stor nationell betydelse, t.ex. el- och elhybridfordon samt elproduktion. Biogas och solceller framhålls i propositionen som tydliga exempel på energitekniker där det är angeläget att stimulera användningen eftersom dessa ännu inte är kommersiellt gångbara.

Motionerna

Motionerna nedan berör områden som naturgas, kärnkraft, fjärrvärme, industrins förutsättningar, leveranssäkerhet, teknikupphandling, internationellt energisamarbete och landsbygdens elektrifiering.

Ett tillkännagivande om den planerade gasledningen i Östersjön förordas i motion 2009/10:MJ473 (s). I motionen anförts bl.a. att Sveriges inställning till gasledningen bör avgöras av riksdagen och att regeringen behöver stöd av en riksdagsmajoritet i denna fråga.

I motion 2009/10:N473 (s) förordas ett riksdagsuttalande om fjärrvärmemarknaden, och motionärerna framhåller bl.a. behovet av att förbättra övervakningen av prissättningen, förbättra konkurrensen genom s.k. tredjepartstillträde och bättre tillvarata industrins spillvärme.

Den svenska basindustrins behov av en ansvarsfull och långsiktig energipolitik betonas i motion 2009/10:N228 (s). Motionärerna menar att energipolitiken måste dels sörja för att det finns en tilltro till energiförsörjningen på långt sikt, dels tillse att energikostnaderna hålls på en konkurrenskraftig nivå.

Att spillvärmen behöver tillvaratas bättre framhålls i motion 2009/10:N254 (s). Motionären anser att det behövs en översyn av de befintliga regelverken i syfte att bättre främja och utnyttja industriell spillvärme i de svenska fjärrvärmenäten.

Vikten av en god och säker tillgång till billig energi för den svenska industrins konkurrenskraft betonas i motion 2009/10:N287 (s). Motionärerna anser att energipolitiken måste ta hänsyn till tillgången till billig energi för fortsatt industriell utveckling och tillväxt i Sverige.

Sverige bör avslå den föreslagna dragningen av gasledningen i Östersjön genom ett beslut i riksdagen, anför det i motion 2009/10:N356 (s), och ett riksdagsuttalande om det anmodas. Motionärerna anser att frågan om ledningen bör tas till riksdagen för att få ett ställningstagande som har ett brett parlamentariskt stöd.

I motion 2009/10:N386 (s) förordas ett riksdagsuttalande om att regeringen bör ta olika initiativ när det gäller energi- och klimatarbetet i Östersjöregionen för att länderna runt Östersjön ska bli föregångare på detta område. Motionären anser bl.a. att en energistrategi för Östersjöregionen bör tas fram, att handlingsplaner bör utarbetas inom olika områden, att olika insatser riktas mot produktion av förnybar energi och att ett gemensamt utbildningsprogram för energiplanering bör skapas.

Ett tillkännagivande med innebörden att regeringen snarast bör omvärdera energi- och skattepolitiken för att skapa långsiktiga och stabila spelregler för industrin efterlyses i motion 2009/10:N395 (s).

I motion 2009/10:N478 (s) förordas en ökad prisreglering och en bättre konkurrens på fjärrvärmemarknaden för att skapa ett långsiktigt förtroende hos kunderna.

El- och energianvändningen i svensk industri behandlas i motion 2009/10:N201 (m), och ett riksdagsuttalande förespråkas om att övergången till miljövänlig energi bör stimuleras. Motionären framhåller bl.a. att industrin är tvungen att se över elanvändningen och att företagen måste ta till sig nya tillverkningssätt och produkter som förbrukar mindre energi och sparar resurser.

Enligt vad som anförts i motion 2009/10:N218 (m) bör möjligheterna att byta ut luftledningar mot markkabel ses över för att dels öka tillgången på åker- och skogsmark, dels minska riskerna vid naturkatastrofer. Motionären menar att Sverige bör satsa på att successivt byta ut luftledningarna och att ett restriktivt förhållningssätt bör gälla för tillstånd till nya luftledningar.

Kärnkraftens betydelse för svensk energiproduktion framhålls i motion 2009/10:N223 (m), och motionären förordar ett riksdagsuttalande om att utbyggnaden av kärnkraften måste ses som en viktig del för att åstadkomma en trygg och stabil energiförsörjning.

Frågan om tredjepartstillträde till fjärrvärmenätet lyfts fram i motion 2009/10:N236 (m), och motionären anser att regeringen snarast bör avskaffa monopolet på fjärrvärmemarknaden.

Möjligheten att initiera en ny satsning på restelektrifiering för att värna boende och företagande i glesbygdsområden bör ses över, enligt vad som anförs i motion 2009/10:N363 (m), och ett riksdagsuttalande med denna innebörd förordas.

I motion 2009/10:N245 (c) argumenteras för att det svenska elnätet ska säkras genom nedgrävning av kablarna. Enligt motionären bör ett första steg vara att inte tillåta några nya ledningar i luften. Vidare bör säkring av elnätet ske genom att markbunden kabel läggs ut och inte genom breddade ledningsgator.

Frågan om s.k. tredjepartstillträde till fjärrvärmenäten tas upp i motion 2009/10:N436 (kd). I motionen förordas ett riksdagsuttalande om att det krävs en grundlig utredning som utmynnar i ett tydligt och långsiktigt regelverk för en fortsatt utveckling av fjärrvärmen för att stärka förutsättningarna för konkurrens på fjärrvärmemarknaden.

I Vänsterpartiets motion 2009/10:MJ468 argumenteras för att olika former av subventioner som är skadliga för klimatet bör fasas ut, och två riksdagsuttalanden med denna inriktning anmodas. För det första anser motionärerna att regeringen bör uppmanas att i alla internationella forum agera för att subventioner till olja och andra fossila energislag fasas ut. För det andra förordas att regeringen ska arbeta för att EU:s stöd till kärnkraft och fossil energi fasas ut och i stället riktas mot förnybar energi.

Möjligheten att nyttja teknikupphandling som ett styrmedel för en snabbare minskning av oljeförbrukningen betonas i motion 2009/10:N336 (mp), och ett riksdagsuttalande om det anmodas.

Utvinningen och användningen av fossila bränslen i Sverige behandlas i motion 2009/10:N483 (mp, v). Enligt motionärerna bör riksdagen uppmana regeringen att dels inte godkänna någon storskalig utvinning av fossila bränslen i Sverige, dels avvisa en expansion av naturgasanvändningen i Sverige.

Vissa kompletterande uppgifter

Kärnkraft

I 2009 års energipolitiska proposition (prop. 2008/09:163 s. 10) redovisades den överenskommelse som träffades i februari 2009 mellan partiledarna för Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna om energi- och klimatpolitiken, vilken bl.a. omfattar riktlinjer för kärnkraften i Sverige. I nyssnämnda proposition meddelade regeringen

även sin avsikt att inom kort återkomma till riksdagen med förslag om avskaffande av lagen (1997:1320) om kärnkraftens avveckling (den s.k. avvecklingslagen). Vidare avsåg regeringen att ge en utredning i uppdrag att ta fram förslag till lagstiftning som möjliggör kontrollerade generationsskiften i det svenska kärnkraftsbeståndet. I och med detta kan, konstaterade regeringen, även förbudet mot nybyggnad av kärnkraftverk i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (den s.k. kärntekniklagen) tas bort.

Regeringen beslutade i december 2008 att tillkalla en särskild utredare (rådgivaren Ingvar Persson) med uppdraget att se över lagstiftningen på kärnteknik- och strålskyddsområdet (dir. 2008:151). Genom tilläggsdirektiv (dir. 2009:32) i april 2009 vidgades uppdraget till att även omfatta att ta fram förslag om ny lagstiftning för att möjliggöra generationsskiften i det svenska kärnkraftsbeståndet samt att ta fram förslag som innebär ett avskaffande av avvecklingslagen och ett borttagande av förbudet mot byggande av nya kärnkraftsreaktorer i kärntekniklagen.

I oktober 2009 överlämnades delbetänkandet Kärnkraft – nya reaktorer och ökat skadeståndsansvar (SOU 2009:88) till regeringen. Enligt utredningens förslag ska en förutsättning för att få uppföra en ny kärnkraftsreaktor vara att den nya reaktorn ersätter en av de i dag befintliga elproducerande reaktorer, att denna äldre reaktor är permanent avstängd när den nya reaktorn tas i drift och att den nya reaktorn uppförs på en plats där någon av dagens elproducerande reaktorer i drift är lokaliserad. Avvecklingslagen ska enligt vad utredningen föreslår upphöra att gälla vid utgången av juni 2010. Utredningen föreslår också att skadeståndsansvaret på kärnenergiens område skärps för att göra det möjligt för Sverige att ratificera 2004 års ändringsprotokoll av Pariskonventionen om skadeståndsansvar på atomenergiens område. Bland annat föreslår utredningen att ett obegränsat skadeståndsansvar ska införas för dem som bedriver kärnteknisk verksamhet. Slutbetänkandet ska redovisas senast den 30 april 2010.

Naturgas

Våren 2009 avstyrkte utskottet (bet. 2008/09:NU25) olika motionsyrkanden om naturgas. Bland de då aktuella motionerna återfanns bl.a. en flerpartimotion där en storskalig utbyggnad av naturgasnätet i Sverige avvisades och där motionärerna motsatte sig den ryska gasledningen i Östersjön. Utskottet vidhöll i detta sammanhang den ståndpunkt som i andra sammanhang förts fram av utskottet, dvs. att naturgasen endast har ett berättigande under en övergångsperiod och att naturgasen ska konkurrera av egen kraft inom de villkor som lagts fast. Det sistnämnda innebär att investeringar i rörledningar och inköp av naturgas bör ske efter strikt kommersiella principer. När det gäller den planerade naturgasledningen i Östersjön betonade utskottet att riksdagen inte genom uttalanden ska försöka påverka regeringens pågående legala prövning. Riksdagens uppgift kan vara att, om

den anser det befogat, ändra de lagar mot vilka prövningen görs eller förorda initiativ för att ändra internationella konventioner. En avvikande mening om naturgasen gavs i en reservation (s, v, mp).

Den 5 november 2009 beslutade regeringen att ge tillstånd till Nord Stream AG att lägga ut två rörledningar på kontinentalsockeln inom svensk ekonomisk zon i Östersjön för transport av naturgas. Beslutet om tillstånd är förenat med olika villkor och åtaganden, som bl.a. rör rörledningarnas exakta placering, kontrollprogram för övervakning samt en plan för avveckling och återställande.

Fjärrvärme

I april 2008 behandlade utskottet regeringens förslag till ny fjärrvärmelag (prop. 2007/08:60, bet. 2007/08:NU11). Den nya lagen innebar bl.a. att det infördes en skyldighet för fjärrvärmeföretag att förhandla med en enskild fjärrvärmekund om vissa avtalsvillkor. Om parterna inte kan komma överens på egen hand kan de ansöka om medling hos en fjärrvärmenämnd.

I januari 2009 beslutade regeringen om direktiv för utredningen om tredjepartstillträde till fjärrvärmenäten (dir. 2009:5). I början av november 2009 utsåg regeringen en särskild utredare (Peter Nygårds). Utredningen ska analysera förutsättningarna för att införa ett lagstadgat tredjepartstillträde till fjärrvärmenäten och därigenom skapa förutsättningar för konkurrens på fjärrvärmemarknaderna. Syftet är att stärka fjärrvärmekundernas ställning och åstadkomma en effektivare värmemarknad med lägre fjärrvärmepriser och en förbättrad miljö. Utredaren ska belysa för- och nackdelar samt göra en bedömning av premisserna för ett lagstadgat tredjepartstillträde och lämna förslag till ett regelverk för tredjepartstillträde.

Regeringen gav i 2009 års regleringsbrev Energimarknadsinspektionen i uppdrag att utreda om de nuvarande kraven på särredovisning av fjärrvärmeverksamhet är ändamålsenliga, effektiva och tillräckliga för att komma till rätta med riskerna för korssubventionering och prisdiskriminering mellan kunderna på värmemarknaderna. Energimarknadsinspektionen presenterade i början av november 2009 sina slutsatser i en rapport om särredovisning av fjärrvärmeverksamhet (EI R2009:11). I rapporten framhålls att det enda rimliga sättet att komma till rätta med risken att fjärrvärmekunderna tvingas betala oskäligen höga priser är genom en oberoende granskning av priserna på fjärrvärme. Myndigheten anser att det bör utredas hur en ändamålsenlig och effektiv prisreglering av fjärrvärmen ska se ut. Arbetet bör ta sin utgångspunkt i fjärrvärmens specifika förutsättningar och i resultatet av utredningen om tredjepartstillträde. Utredningen om prisreglering bör därmed påbörjas först efter det att utredningen om tredjepartstillträde avslutats, anser Energimarknadsinspektionen. Även Fjärrvärmenämndens roll bör utvärderas i detta sammanhang.

Restelektrifiering

Med anledning av vad som sägs i motion 2009/10:N363 (m) om att initiera en ny satsning på restelektrifiering kan erinras om att riksdagen 1998 beslutade om ett tidsbegränsat (femårigt) statligt bidragssystem för landsbygdens elektrifiering fr.o.m. 1999 (prop. 1998/99:1 utg.omr. 21, bet. 1998/99:NU3). Enligt beslutet skulle Svenska kraftnät använda 10 miljoner kronor per år av sitt ekonomiska resultat för att elektrifiera de fastigheter som saknade elanslutning. Programmet kom sedan att förlängas med ett år (t.o.m. 2004), då det fanns några fastigheter kvar som uppfyllde villkoren men där kostnaden för nätutbyggnad tidigare bedömts vara för hög. Regeringen ansåg att även dessa fastigheter skulle få möjlighet till bidrag, men då för lokal elproduktion. Ett krav fanns på minst fem års helårsboende innan bidrag kunde komma i fråga. Under åren 1999–2004 fick Svenska kraftnät in sammanlagt 164 ansökningar från 19 av Sveriges 21 län. Cirka 40 % av ansökningarna kom från de fyra nordligaste länen. Av de inkomna ansökningarna beviljades 107 bidrag, som berörde 113 fastigheter. Totalt lämnade Svenska kraftnät 59,6 miljoner kronor i bidrag. Stödet reglerades genom förordningen (1999:189) om stöd till viss elektrifiering.

Teknikupphandling

I 2009 års energipolitiska proposition (prop. 2008/09:163) redogjorde regeringen för sin avsikt att inom ramen för det femåriga energieffektiviseringsprogrammet satsa på utökade stöd för teknikupphandling och marknadsintroduktion av energieffektiva produkter och tjänster för sektorerna industri, bostäder, service och transporter under åren 2010–2014.

I budgetpropositionen för 2010 har regeringen föreslagit att 270 miljoner kronor anvisas anslaget Energieffektivisering (se avsnittet om anslag m.m.). Därtill föreslås att Energimyndighetens förvaltningsanslag tillförs 30 miljoner kronor 2010 för att täcka de administrativa kostnaderna för denna verksamhet. Anslaget för energieffektivisering ska bl.a. finansiera förstärkta insatser för teknikupphandling och marknadsintroduktion. I propositionen konstaterar regeringen att de hittillsvarande insatserna inom området med gott resultat har fokuserat på sektorerna flerbostadshus och lokaler. Den förstärkning som nu sker bör enligt regeringen omfatta insatser inom andra sektorer än de nyssnämnda, och med viss tonvikt på utveckling och introduktion av energieffektiva fordon för vägtransport samt energieffektiva maskiner inom de areella näringarna. Vidare ska insatser för teknikupphandling och marknadsintroduktion riktade mot små och medelstora företag prioriteras. Även lärdomar från arbetet med energikartläggningscheckar bör användas.

Utskottets ställningstagande

En långsiktigt säker tillgång på elektrisk kraft och annan energi är en av hörnstenarna i dagens välfärdssamhälle. Både svenska företag och hushåll måste kunna lita på att det finns energi till internationellt konkurrenskraftiga priser även i framtiden. Ett villkor för detta är att det finns stabila och långsiktiga spelregler för energimarknadens aktörer som ger förutsättningar för investeringar i produktions- och distributionssystem. Vidare är det en angelägen uppgift att säkerställa goda konkurrensförhållanden på energimarknaderna. Utskottet bejakar därför olika åtgärder som vidtas i syfte att åstadkomma ökad konkurrens och effektivitet såväl på elmarknaden som på andra energimarknader. Ett fortsatt arbete för att vidareutveckla den gemensamma nordiska elmarknaden, stärka överföringskapaciteten mellan länderna och främja en fortsatt integrering med övriga elmarknader inom Norden och EU är därför viktigt. Likaså är ansträngningarna för att främja en fungerande konkurrens mellan olika uppvärmningsalternativ betydelsefulla. Utskottet vill i detta sammanhang även betona betydelsen av att regeringen fortsätter sin aktiva politik på den europeiska arenan och inom EU verkar för att främja försörjningstryggheten, skapa förutsättningar för en fungerande elmarknad och motverka klimatförändringarna. Den europeiska dimensionen är och kommer fortsätta att vara en viktig utgångspunkt för den svenska energi- och klimatpolitiken.

För att möta klimatförändringarna, vilket är en av vår tids största utmaningar, måste insatserna för att förbättra konkurrenskraften och försörjningstryggheten gå hand i hand med strävan mot ekologisk hållbarhet. Med denna insikt godkände riksdagen våren 2009 ambitiösa mål på energi- och klimatområdet som bl.a. innebär att andelen förnybar energi 2020 ska vara minst 50 % av den totala energianvändningen, att andelen förnybar energi i transportsektorn 2020 ska vara minst 10 %, att energianvändningen ska vara 20 % effektivare till 2020 och att utsläppen 2020 ska vara 40 % lägre än 1990. Genom satsningar på förnybar energi och effektivare energianvändning kan, enligt utskottets uppfattning, den svenska försörjningstryggheten stärkas samtidigt som förutsättningarna ökar för svenska forskare och företag att få framträdande roller i det globala omställningsarbetet.

Som redovisas i budgetpropositionen syftar regeringens energipolitik till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Utskottets uppfattning när det gäller med vilken inriktning politiken ska föras överensstämmer således med regeringens inställning såsom den redovisas i budgetpropositionen.

Utskottet övergår i det följande till att kommentera de här aktuella motionsyrkandena.

Behovet av att stimulera övergången till miljövänlig energi framhålls i motion 2009/10:N201 (m). Enligt utskottets uppfattning är främjandet av förnybar energi en ledstjärna för den förda politiken, vilket även framgår av den redogörelse som lämnas i budgetpropositionen. Behov av ett riksdagsuttalande finns därför inte.

Ej heller när det gäller det som anförs i motion 2009/10:N223 (m) om kärnkraftens betydelse för den svenska elproduktionen ser utskottet något behov av ett riksdagsuttalande. Utskottet har tydligt deklarerat sin inställning i denna fråga och framhöll våren 2009 (bet. 2008/09:NU25) att kärnkraften kommer att vara en viktig del av svensk elproduktion under överskådlig tid. Vidare ställde sig utskottet bakom regeringens avsikt att den s.k. avvecklingslagen ska avskaffas, att förbudet mot nybyggnad av kärnkraftverk i den s.k. kärntekniklagen ska tas bort och att tillstånd ska kunna lämnas för nya kärnkraftsreaktorer i syfte att successivt ersätta de nuvarande reaktorerna i takt med att dessa når sin ekonomiska livslängd. Samtidigt bör det erinras om att eventuella nya reaktorer ska stå på egna ben och att statligt stöd för kärnkraft, i form av direkta eller indirekta subventioner, inte kommer att kunna påräknas.

Såväl användningen av naturgas i Sverige som byggandet av en naturgasledning i Östersjön tas upp i motionerna 2009/10:MJ473 (s), 2009/10:N356 (s) och 2009/10:N483 (mp, v). Detta är frågor som utskottet återkommande har behandlat under den gångna valperioden, senast våren 2009 (bet. 2008/09:NU25). Beträffande användningen av naturgas i Sverige vill utskottet ånyo framhålla sin åsikt att naturgasen ska konkurrera av egen kraft på den svenska energimarknaden inom ramen för de villkor som riksdagen fastställer. Då den förda politiken är inriktad på att energitillförseln ska baseras på förnybara bränslen har naturgasen endast ett berättigande under en övergångsperiod. När det gäller den planerade gasledningen i Östersjön kan utskottet konstatera att regeringen nyligen gett tillstånd att lägga ut två rörledningar på kontinentalsockeln inom svensk ekonomisk zon. Med anledning av de här aktuella motionerna om gasledningen vill utskottet upprepa sin uppfattning att det inte är riksdagens uppgift att genom uttalanden försöka påverka regeringens hantering av denna typ av ärenden. Riksdagens uppgift kunde vara att, om den anser det befogat, ändra de lagar mot vilka en sådan prövning görs eller förorda initiativ för att ändra internationella konventioner. Skäl för något sådant initiativ anser inte utskottet att det finns, och det föreslås inte heller i någon av de aktuella motionerna.

Olika aspekter för att främja av fjärrvärmeanvändningen lyfts fram i motionerna 2009/10:N236 (m), 2009/10:N254 (s), 2009/10:N436 (kd), 2009/10:N473 (s) och 2009/10:N478 (s), däribland frågor om prissättning av fjärrvärme och tredjepartstillträde till fjärrvärmenäten. Utskottet noterar att regeringen nu, utöver det sedan tidigare beslutade utredningsdirektivet om tredjepartstillträde till fjärrvärmenäten, även utsett en särskild utredare. Detta är positivt, inte minst mot bakgrund av den kritik som utskottet rik-

tade mot den tidsmässiga hanteringen av denna utredning våren 2009. När det gäller frågan om prisreglering vill utskottet påminna om att det i samband med inrättandet av fjärrvärmelagen påpekade att effekterna av ett möjligt inrättande av tredjepartstillträde bör granskas närmare innan ett eventuellt förslag om statlig prisprövning läggs fram. Utskottet har vidare observerat att Energimarknadsinspektionen i en nyligen presenterad rapport om särredovisning av fjärrvärmeverksamhet förordat att frågan om prisreglering utreds, dock först efter det att utredningen om tredjepartstillträde avslutats. Utskottet ser därför inget skäl för riksdagen att tillmötesgå kraven om riksdagsuttalanden.

När det gäller basindustrins energiförsörjning, vilken på olika sätt berörs i motionerna 2009/10:N228 (s), 2009/10:N287 (s) och 2009/10:N395 (s), vill utskottet först framhålla sin uppfattning att den politik som regeringen driver utmärks av förståelsen för att svensk industri behöver en god tillgång till energi till internationellt konkurrenskraftiga priser. Utskottet vill i detta sammanhang också återropa uttalandet riksdagen gjorde hösten 2008 (bet. 2008/09:NU8), på initiativ av utskottet, om att regeringen bör granska effekterna av olika klimat- och energipolitiska styrmedel för den internationellt konkurrensutsatta elintensiva industrin. Utskottet erinrar om behovet av denna utredning och anser att resultatet av utredningen bör avvaktas innan några nya riksdagsinitiativ tas på detta område.

Hur den svenska regeringen bör agera i olika internationella sammanhang när det gäller energifrågorna förs till torgs i motionerna 2009/10: MJ468 (v) och 2009/10:N386 (s). Den svenska regeringen är, enligt utskottets mening, en mycket aktiv aktör på den internationella arenan när det gäller energi- och klimatfrågor. Att regeringen sätter dessa frågor högt på agendan har även tydliggjorts under det pågående svenska ordförandeskapet i EU. Även inom ramen för Östersjösamarbetet är den svenska regeringen, enligt utskottets bedömning, en drivande kraft. Utskottet ser därför inget skäl för ett riksdagsuttalande.

Beträffande vad som sägs i motionerna 2009/10:N218 (m) och 2009/10: N245 (c) om att det svenska elnätet bör grävas ned vill utskottet erinra om att det vid tidigare tillfällen då sådana förslag förts fram tydligt markerat sin uppfattning att det inte är en uppgift för riksdagen att ta ställning till valet av kraftledningsteknik. Riksdagens uppgift i detta avseende är i första hand att ge uttryck för samhällets krav på en säker elöverföring och kvaliteten på den el som överförs. Sådana krav finns fastställda i ellagen, och utskottet anser att de nyssnämnda motionerna bör avslås med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört i denna fråga.

Rörande teknikupphandling, som tas upp i motion 2009/10:N336 (mp), vill utskottet framhålla att det energieffektiviseringsprogram som regeringen avser att genomföra under perioden 2010–2014 bl.a. omfattar utökat stöd till teknikupphandling och marknadsintroduktion. Utskottet återkommer till detta program i avsnittet om anslag m.m.

Utskottet finner heller inget skäl för riksdagen att, i enlighet med vad som förespråkas i motion 2009/10:N363 (m), förorda inrättande av ett nytt program för landsbygdens elektrifiering. Som redovisats i det föregående avslutades ett program med denna inriktning 2004 där de fastigheter som då uppfyllde villkoren fick stöd. Att riksdagens i nuläget skulle ta initiativ till ett nytt program ser utskottet inte som aktuellt.

Med hänvisning till det anförda avstyrks samtliga här aktuella motioner i berörda delar.

Förnybar energi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om vindkraft, solenergi, biogas, vattenkraft, vätgas och etanol. I sitt ställningstagande hänvisar utskottet bl.a. till pågående arbete inom olika områden och till tidigare ställningstaganden utskottet gjort beträffande olika yrkanden.

Jämför reservationerna 2 (s, v, mp), 3 (s, v, mp), 4 (s, v, mp) och 5 (v, mp).

Motionerna

Nedanstående motioner berör områdena vattenkraft, vindkraft, solenergi, biogas, vätgas och etanol.

Olika åtgärder beträffande vindkraften föreslås i motion 2009/10:N473 (s). Motionärerna förespråkar tillkännagivanden om dels ett branschprogram för vindkraftsindustrin, dels att regeringen bör uppmanas att återkomma med förslag om ett långsiktigt kompletterande stöd för havsbase-rad vindkraft. I motionen framhålls vikten att ta till vara den förnybara energins möjligheter att bli en viktig tillväxtbransch. När det gäller vindkraft till havs förordas att det nuvarande stödet kvarstår till dess regeringen återkommit med förslag till ett nytt långsiktigt stöd.

I motion 2009/10:T511 (s) begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör lägga fram förslag till ändring av den kommande biogasstrategin. Motionären anför bl.a. att ett biogasprogram bör genomföras med fokus på ökad produktion och distribution av biogas och fordonsgas.

Nödvändigheten av att överväga olika insatser för att garantera en fortsatt inhemsk etanolproduktion betonas i motion 2009/10:N257 (s). Motionären menar att statsmakterna på olika sätt kan underlätta för produktion av etanol, exempelvis genom stöd till forskning och utveckling samt genom skattevillkoren.

Olika åtgärder för att främja biogasen efterlyses i motion 2009/10:N280 (s). Motionärerna anser bl.a. att ett nationellt mål bör fastställas, att satsningar på biogasinfrastruktur bör prioriteras, att demonstrationsanläggningar bör utvecklas, att ytterligare satsningar på forskning bör göras samt att Skåne bör utses till en pilotregion för biogas.

Enligt vad som anförs i motion 2009/10:N350 (s) bör incitamenten för en ökad användning av solenergi ses över och kunskaperna om denna miljövänliga teknik spridas ytterligare.

Behovet av att undersöka förutsättningarna för att ta till vara den potential som finns i den småskaliga vattenkraften för att klara energiomställningen framhålls i motion 2009/10:N416 (s). Regeringen bör enligt motionärerna uppmanas att utreda denna fråga.

Stödet till installation av solceller behandlas i motion 2009/10:N440 (s). Motionären påpekar att en förutsättning för att erhålla det nuvarande stödet är att den sökande är nätansluten. Kravet på nätanslutning gör att ett antal hushåll, däribland några avlagset belägna jordbruk, diskvalificeras som sökande. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att se över förutsättningarna för stödet så att även de som inte är nätanslutna kan söka detta stöd.

Vattenkraftens roll för elförsörjningen lyfts fram i motion 2009/10:N331 (m), och ett riksdagsuttalande förordas om att förutsättningarna för att effektivisera produktionsanläggningarna bör förbättras för att kunna öka produktionskapaciteten.

Behovet av åtgärder för att stimulera produktion och distribution av biogas betonas i motion 2009/10:N375 (m). Statsmakterna bör bl.a. överväga att garantera de medel som krävs för byggandet av infrastruktur, anser motionären.

Behovet av att stimulera såväl utveckling som användning av vätgasteknik framhålls i motion 2009/10:N263 (kd). Motionären förordar ökade insatser för forskning på området och betonar behovet av en fungerande infrastruktur för vätgas för att stimulera efterfrågan.

I motion 2009/10:N231 (v) förordas att det införs ett nationellt mål om att en årlig biogasproduktion om 20 TWh bör uppnås senast 2020.

Åtgärder för att främja biogasen lyfts också fram i motion 2009/10:N388 (mp). Motionärerna förordar bl.a. en nationell satsning på biogasframställning på landsbygden med syfte att få fler producenter och ett annat substrat än enbart gödsel. Därtill efterlyses strategiska satsningar på demonstrationsanläggningar och forskning rörande svartlut och skogsbaserade fordonsbränslen.

Enligt vad som anförs i motion 2009/10:N203 (mp) bör det uppdras åt Energimyndigheten att utreda hur ett mål för solenergi i Sverige kan uppnås. Motionären anser att det borde vara möjligt att nå en årsproduktion om 12 TWh solvärme och 12 TWh solel fram till 2030.

Nödvändigheten av att stödja den svenska vindkraftsindustrin betonas i motion 2009/10:N466 (mp) och två riksdagsuttalanden förordas. För det första bör riksdagen tydliggöra att regeringen aktivt bör stödja etableringen av en svensk vindkraftsindustri. I detta inbegrips att regeringen bör hjälpa till med att organisera aktörerna i branschen, etablera kontakter gentemot kapitalmarknaden och på olika andra sätt understödja utvecklingen av en svensk vindkraftsindustri. För det andra bör riksdagen uppmana regeringen att mer aktivt stödja utvecklingen av ny teknik med avsikt att möjliggöra för en ny svensk vindkraftsindustri. I motionen nämns som exempel byggandet av vindkraftverk i trä såsom sker i Tyskland.

I motion 2009/10:N484 (mp, v) argumenteras för ett planeringsmål för solenergi. Motionärerna föreslår att riksdagen godkänner ett planeringsmål för Sverige om 4 TWh solel och 4 TWh solvärme till 2020. Därigenom kan myndigheter och andra berörda parter anpassa sin verksamhet för att möjliggöra en sådan utbyggnad. Vidare förordas i motionen ett riksdagsuttalande om att regeringen bör uppdra åt Energimyndigheten att utreda hur det av riksdagen fastställda planeringsmålet för solenergi ska kunna uppnås.

Vissa kompletterande uppgifter

Vindkraft

Riksdagen beslutade 2002 att ett nationellt planeringsmål för vindkraft skulle fastställas till en årlig produktionskapacitet på 10 TWh år 2015 (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17). Syftet med detta planeringsmål var att ge förbättrande möjligheter att synliggöra vindkraftsintresset i fysisk planering och vid tillståndsprövning.

Våren 2009 godkände riksdagen en planeringsram för vindkraft motsvarande en årlig produktionskapacitet på 30 TWh år 2020, varav 20 TWh till lands och 10 TWh till havs (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25). I detta sammanhang avstyrkte utskottet samtidigt ett antal motioner med anknytning till vindkraftsområdet. Yrkandena rörde bl.a. krav på ett långsiktigt stöd till havsbaserad vindkraft och inrättande av ett program för vindkraftsbranschen. Utskottet hänvisade i sitt ställningstagande bl.a. till regeringens förslag till åtgärder i propositionen och till riksdagens då nyliken fattade beslut om åtgärder för att förenkla planerings- och tillståndprocesser i anslutning till vindkraftsutbyggnad. En avvikande uppfattning redovisades i en reservation (s, v, mp). I utskottets betänkande redogjordes även utförligt för det pågående arbetet inom vindkraftsområdet.

För el från havsbaserad vindkraft medges ett energiskatteavdrag på 12 öre per kWh 2009. Avdraget medges för elproduktionen upp till 20 000 timmar beräknad som drift med full last. Avdraget planeras upphöra 2010.

Energimyndigheten har under hösten 2009 presenterat en rapport om styrmedel för havsbaserad vindkraft (ER 2009:09). Rapporten innehåller en genomgång och analys av möjliga alternativa styrmedel för främjande av elproduktion från havsbaserad vindkraft. Analysen omfattar dock inte huruvida ett sådant stöd är samhällsekonomiskt motiverat eller inte.

Solenergi

Utskottet avstyrkte våren 2009 olika motionsyrkanden på solenergiområdet (bet. 2008/09:NU25). I sitt ställningstagande betonade utskottet bl.a. vikten av att de statliga FoU-insatserna inriktades på att få fram system där kostnaderna för att producera solenergianläggningar kunde minskas för att därigenom förbättra solenergis möjligheter att konkurrera med annan energiproduktion. Vidare hänvisade utskottet till regeringens satsningar på ett nytt investeringsstöd för solcellsanläggningar. En avvikande uppfattning redovisades i en reservation (s, v, mp).

Med anledning av vad som sägs i motion 2009/10:N440 (s) om att stödet för installation av solceller även bör kunna ges till en sökande som inte är nätansluten kan kort redogöras för detta stöd. Den 1 juli 2009 infördes ett nytt statligt stöd för solceller. Stödet regleras genom förordningen (2009:689) om statligt stöd till solceller. Syftet med detta stöd är att bidra till omställningen av energisystemet och till näringslivsutveckling inom energiteknikområdet. Av förordningen framgår att stödet syftar till att den årliga elproduktionen från solceller ska öka med minst 2,5 GWh under stödperioden. Stöd ges för alla typer av nätanslutna solcellssystem där installationen påbörjats tidigast den 1 juli 2009 och slutförts senast den 31 december 2011. Stödnivån är maximalt 60 % av investeringskostnaden, utom för stora företag som kan få upp till 55 % av kostnaderna täckta. Enligt uppgift från Regeringskansliet har kravet på nätanslutning för att erhålla stödet tillkommit för att utesluta system i sommarstugor och i båtar där det redan i dag är lönsamt att installera solceller. Kravet har även tillkommit för att optimera elsystemet. Enligt Regeringskansliets bedömning är det sannolikt få jordbruk som inte är nätanslutna och av detta skäl inte kan söka stödet.

I detta sammanhang kan även erinras om stödet till investeringar i solvärme, som regleras genom förordningen (2008:1247) om stöd för investeringar i solvärme, vilket kan sökas av både enskilda personer och företag. Stödets storlek bestäms på grundval av solvärmeanläggningens värmeutbyte och motsvarar 2,50 kr per kWh som anläggningen årligen beräknas producera. Småhus kan få högst 7 500 kr per lägenhet och större projekt kan få högst 3 miljoner kronor.

Biogas m.m.

I 2009 års energipolitiska proposition (prop. 2008/09:163) gjorde regeringen bedömningen att biogas kan spela en viktig roll i det svenska energisystemet, framför allt lokalt och regionalt. Lokalt skapar biogas

renad till biometan och utnyttjad som drivmedel i tätorternas trafik ett betydande steg i riktning mot ekologiskt hållbara städer, anfördes det. Vid rötning av stallgödsel tillkommer fördelen att utsläppen av metan från gödselhanteringen samtidigt minskas. Den lovande utvecklingen med biogas för fordon som inletts i Sverige de senaste tio åren borde, ansåg regeringen, fortsatt stimuleras. Vidare påpekades i propositionen att Energimyndigheten – inom ramen för det uppdrag myndigheten fått i regleringsbrevet för 2009 om en handlingsplan för förnybar energi – skulle komma att lämna en särskild redogörelse för biogas. Detta uppdrag ska redovisas senast den 1 februari 2010.

I samband med behandlingen av nyssnämnda proposition avstyrkte utskottet (bet. 2008/09:NU25) ett antal motionsyrkanden om biogas och vissa andra energigaser. Utskottet hänvisade bl.a. till regeringens positiva hållning rörande biogas och till att biogasfrågorna skulle belysas särskilt i den handlingsplan för förnybar energi som Energimyndigheten utarbetade. Avvikande uppfattningar redovisades i två reservationer (s, v respektive mp).

Energimarknadsinspektionen har av regeringen fått i uppdrag att i samråd med Svenska kraftnät analysera förutsättningarna för en framtida successiv övergång till biogas och andra energigaser framställda ur förnybara energikällor i naturgasnätet. Detta uppdrag ska redovisas senast den 1 december 2009.

I juli 2009 gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag att, i samråd med Statens jordbruksverk och Naturvårdsverket, utveckla en sektorsövergripande långsiktig strategi och föreslå åtgärder som på kort och lång sikt bidrar till ökad användning av biogas. I strategin ska bl.a. eventuella hinder för en fortsatt utveckling identifieras och förslag till lösningar redovisas. Uppdraget innefattar även en analys av styrmedlens, forskningens och andra offentliga instansers betydelse för biogasens konkurrenskraft samt för industriella aktörers möjlighet att stärka sin internationella konkurrenskraft. En lägesrapport med bl.a. de viktigaste förslagen till åtgärder ska redovisas senast den 10 mars 2010, och uppdraget ska slutredovisas senast den 12 maj 2010.

I början av oktober 2009 fattade regeringen beslut om ett nytt stöd till biogas. Stödet syftar till att sprida redan framtagna teknik som ännu inte är konkurrenskraftig på marknaden och ska gå till projekt som bidrar till ökad produktion, distribution och användning av biogas och andra förnybara gaser. Stödet regleras genom förordningen (2009:938) om statligt stöd till åtgärder för produktion, distribution och användning av biogas och andra förnybara gaser. Stödet lämnas med högst 45 % av de stödberättigande kostnaderna, och stödet till ett projekt får högst uppgå till 25 miljoner kronor. För detta ändamål avser regeringen att avsätta 50 miljoner kronor per år under perioden 2009–2011.

Inom ramen för landsbygdsprogrammet har 200 miljoner kronor avsatts under perioden 2009–2013 till investeringar kopplade till biogasproduktion.

Energiutvecklingsnämnden vid Energimyndigheten beslöt i september 2009 att bevilja 812 miljoner kronor i stöd till tre demonstrationsanläggningar. En förutsättning för att stödet lämnas är att EU-kommissionens statsstödsgranskning utfaller positivt. De tre projekten omfattar utvinning av biodrivmedel ur svartlut, omvandling av lågkvalitativ skogsråvara till högkvalitativt drivmedel (biometan) och fullskaledemonstration av det s.k. Lignoboost-konceptet.

Vattenkraft

Våren 2009 behandlade utskottet (bet. 2008/09:NU25) motioner där olika aspekter på vattenkraftens roll i energisystemet lyftes fram. Samtliga då aktuella motioner avstyrktes av utskottet med hänvisning till utskottets tidigare ställningstagande rörande vattenkraftens roll samt till pågående beredning av förslag från Miljöprocessutredningen med koppling till vattenkraftens område. En avvikande uppfattning redovisades i en reservation (v, mp).

I början av maj 2009 presenterade Miljöprocessutredningen delbetänkandet Vattenverksamhet (SOU 2009:42). Utredningen föreslår bl.a. att Energimyndigheten får i uppdrag att peka ut vattendrag och områden som är av riksintresse för vattenkraften.

I 2009 års energipolitiska proposition (prop. 2008/09:163 s. 40) påpekade regeringen bl.a. att vattenkraft är en mycket värdefull tillgång för produktion av förnybar el, och den har dessutom viktiga egenskaper då den, till skillnad från annan elproduktion, många gånger är både lagrings- och reglerbar. Detta är betydelsefullt, inte minst då en allt större mängd el i framtiden bedöms komma från vindkraft.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet behandlar först motionerna om vindkraft. Därefter behandlas förslagen beträffande solenergi, biogas samt övriga här aktuella förslag om förnybara energislag.

Vindkraft

Med anledning av motionerna 2009/10:N466 (mp) och 2009/10:N473 (s) om vindkraften vill utskottet anföra följande.

I samband med att riksdagen våren 2009 godkände regeringens förslag till planeringsram för vindkraften avslogs samtidigt ett antal motioner med anknytning till vindkraftsområdet. Några av de då aktuella yrkandena rörde då, liksom nu, krav på ett långsiktigt stöd till havsbaserad vindkraft och inrättande av ett branschprogram för vindkraftsindustrin. Utskottet ser inget skäl för riksdagen att ompröva sitt tidigare beslut i dessa frågor varför motionerna avstyrks i berörda delar med hänvisning till vad utskottet då i sak anförde.

Solenergi

I två motioner, 2009/10:N203 (mp) och 2009/10:N484 (mp, v), har det förordats att det till 2020 respektive 2030 ska inrättas olika mål för produktionen av solel och solvärme i Sverige. Med anledning av dessa motioner vill utskottet anföra följande.

Det huvudsakliga styrmedlet för att öka användningen av el från förnybara energikällor i Sverige är elcertifikatssystemet. Detta system bygger på att de mest kostnadseffektiva investeringarna görs först. För vindkraften har riksdagen fastställt en planeringsram. Planeringsramen är dock inte ett utbyggnadsmål utan syftar till att synliggöra vindkraftsintresset i fysisk planering och vid tillståndsprövning. För att främja användningen av solenergi ger statsmakterna bl.a. forsknings- och investeringsstöd. När det gäller solenergi har utskottet vid upprepade tillfällen betonat vikten av att de statliga FoU-insatserna inriktas på att få fram system där kostnaderna för att producera solenergianläggningar kan minskas för att därigenom förbättra solenergins möjligheter att konkurrera med annan energiproduktion. Något initiativ för att inrätta ett produktionsmål för solvärme eller solel anser utskottet inte att riksdagen bör ta.

Beträffande förslaget i motion 2009/10:N440 (s) om att stödet för installation av solceller även bör kunna ges till sökande som inte är nätanslutna vill utskottet hänvisa till att detta krav enligt uppgift tillkommit för att utesluta system där det redan i dag är lönsamt att installera solceller, som i t.ex. sommarstugor och båtar. Motionen bör av denna anledning avslås av riksdagen.

När det gäller vad som anförs i motion 2009/10:N350 (s) om att öka användningen av solenergi och sprida kunskaperna om tekniken vill utskottet erinra om det s.k. Solelprogrammet, vilket samfinansieras av Energimyndigheten och näringslivet och som bl.a. syftar till att sänka kostnaderna för solcellssystem, öka andelen solel i det svenska energisystemet och öka kunskapen bland svenska aktörer om solceller som energikälla och byggkomponent.

Med hänvisning till det anförda avstyrks samtliga motioner.

Biogas

Olika åtgärder för att främja produktionen och distributionen av biogas förordas i motionerna 2009/10:T511 (s), 2009/10:N280 (s), 2009/10:N375 (m), 2009/10:N231 (v) och 2009/10:N388 (mp). Enligt utskottets uppfattning kan biogas spela en viktig roll i det svenska energisystemet, inte minst på lokal och regional nivå. På denna punkt avviker inte utskottets uppfattning från den som förs fram i motionerna. Utskottet vill med anledning av de här aktuella förslagen dock erinra om att riksdagen så sent som i juni 2009 avslag ett antal motionsyrkanden om biogas och vissa andra energigaser med hänvisning till bl.a. att regeringens ställningstagande till Energimyndighetens förslag till handlingsplan för förnybar energi, vilken ska innehålla en särskild redogörelse för biogas, borde avvaktas. Enligt

myndighetens regleringsbrev ska detta uppdrag redovisas senast den 1 februari 2010. Därtill har regeringen i juli 2009, som i det föregående redovisats, gett Energimyndigheten i uppdrag att utveckla en sektorsövergripande biogasstrategi. Utskottet ser därför ingen grund att ompröva sin tidigare ståndpunkt med anledning av de här aktuella motionerna. Det sagda innebär även att utskottet inte anser att riksdagen bör tillmötesgå kravet i motion 2009/10:T511 (s) rörande inriktningen på denna biogasstrategi.

Utskottet vill i detta sammanhang även påminna om att Energimarknadsinspektionen har i uppdrag att analysera förutsättningarna för en framtida successiv övergång till biogas och andra energigaser framställda ur förnybara energikällor i naturgasnätet. Detta uppdrag ska redovisas i december 2009. Regeringen har under hösten 2009 också beslutat om ett nytt stöd till biogas. Stödet, vilket ska vara ett komplement till de åtgärder som görs inom ramen för energiforskning och landsbygdsprogrammet, syftar till att sprida redan framtagen teknik som ännu inte är konkurrenskraftig på marknaden.

När det gäller de i motion 2009/10:N388 (mp) efterfrågade satsningarna på demonstrationsanläggningar med viss inriktning vill utskottet erinra om att Energiutvecklingsnämnden vid Energimyndigheten under hösten 2009 beslutat att ge stöd till demonstrationsanläggningar som utvinner drivmedel ur svartlut respektive skogsråvara. Motionen bör i denna del därför kunna anses vara tillgodosedd varför den avstyrks.

Med hänvisning till det anförda avstyrks nämnda motioner i berörda delar.

Övrigt som rör förnybar energi

Vattenkraftens roll i energisystemet berörs i två motioner. I motion 2009/10:N416 (s) framhålls den småskaliga vattenkraftens potential och i motion 2009/10:N331 (m) betonas behovet av att effektivisera och öka vattenkraftens produktionskapacitet. Utskottet vill inledningsvis framhålla vattenkraftens centrala betydelse för den svenska elproduktionen då den svarar för merparten av den förnybara el som produceras i Sverige. Vattenkraften är även nödvändig som reglerresurs till vindkraften och är därför en förutsättning för vindkraftsutbyggnaden i landet. Utskottet kan samtidigt konstatera att riksdagen våren 2009 avslog yrkanden som motsvarar de här aktuella. Med anledning av de då aktuella förslagen hänvisade utskottet bl.a. till tidigare gjorda ställningstaganden rörande den småskaliga vattenkraften och till att regeringens ställningstagande rörande Miljöprocessutredningens förslag borde avvaktas. De nu aktuella motionerna föranleder inte utskottet att göra någon annan bedömning.

Även förslaget i motion 2009/10:N263 (kd) om behovet av att stimulera utvecklingen och användningen av vätgasteknik avstyrks med hänvisning till vad utskottet anförde om Energimyndighetens prioriteringar och pågående FoU-projekt då ett identiskt yrkande behandlades våren 2009 (bet. 2008/09:NU25 s. 67).

När det gäller motion 2009/10:N257 (s) vari bl.a. behovet om forskning rörande etanolproduktion lyfts fram vill utskottet hänvisa till de insatser som i dag redan görs; bl.a. syftar Energimyndighetens program Etanol från cellulosa, vilket pågår under perioden 2007–2010, till att främja en kostnadseffektiv introduktion av cellulosabaserad etanol på den svenska drivmedelsmarknaden.

Med hänvisning till det anförda avstyrks samtliga i detta avsnitt behandlade motionsyrkanden.

Energieffektivisering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om olika åtgärder för effektivare energianvändning. Utskottet hänvisar till de mål för energieffektivisering som riksdagen godkände våren 2009 och till tidigare ställningstaganden på området.

Jämför reservation 6 (s, v, mp).

Motionerna

De i avsnittet redovisade motionerna tar upp olika aspekter när det gäller att åstadkomma ett effektivare utnyttjande av energin.

I motion 2009/10:N473 (s) framhålls bl.a. behovet av att främja en effektivare elanvändning. För detta ändamål argumenteras i motionen för att det införs ett system med s.k. vita certifikat. Med hjälp av ett sådant system kan statsmakterna fastställa obligatoriska mål för energibesparingar och identifiera de parter som kommer att vara ålagda att uppnå målet.

Energiresurserna bör användas så effektivt som möjligt, anför det i motion 2009/10:N219 (s). Det nuvarande systemet för prissättning av elström tar ingen hänsyn till överföringsförluster varför det inte finns några incitament för stora elkonsumenter att vara etablerade nära kraftkällan. Detta motverkar ett effektivt nyttjande av resurserna.

Ett riksdagsuttalande med innebörden att regeringen bör se över möjligheten att införa ett system med räntefria lån för energibesparingar till små och medelstora företag efter förlaga i Storbritannien förordas i motion 2009/10:N277 (s).

I motion 2009/10:N477 (s) argumenteras för ett förbud mot att saluföra nya elektriska apparater med hög energiförbrukning i standbyläge.

Även i motion 2009/10:N240 (c) behandlas standbyfunktioner och motionärerna förordar en utredning om möjligheten av att införa ett förbud mot nyförsäljning av produkter med s.k. standbyfunktion. Målet bör vara en framtid fri från teknisk utrustning med sådana funktioner, anför det.

I motion 2009/10:N338 (mp) framhålls olika åtgärder för att minska energianvändningen. Motionärerna anser bl.a. att det gällande målet för energieffektivisering med 20 % till 2020 bör ändras såtillvida att målet bör överensstämma med det besparingsmål om 20 % av den beräknade primära energianvändningen som EU:s stats- och regeringschefer enades om i mars 2007. Det skulle innebära en total energieffektivisering högre än det nuvarande svenska målet. Vidare anser motionärerna att regeringen snarast bör tillsätta en utredning med uppdrag att föreslå en lämplig utformning av ett system med s.k. vita elcertifikat. Genom vita elcertifikat kan en marknad för energieffektiviseringar skapas.

Vissa kompletterande uppgifter

Målet för energieffektivisering

Som tidigare redovisats godkände riksdagen våren 2009 regeringens förslag om ett mål om 20 % effektivare energianvändning till 2020 liksom förslaget om att de vägledande målen om energieffektivisering till 2010 och 2016 ska ligga fast (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25). Som framgick av den då aktuella propositionen uttrycks målet till 2020 som att en minskning av energiintensiteten ska uppnås mellan 2008 och 2020. Den tillförda energin per BNP-enhet i fasta priser ska minskas med 20 % under denna period. Målet ska, anfördes det i propositionen, omfatta samtliga samhällssektorer och inkludera effektiviseringar i varje steg av energitillförseln inkluderande omvandling eller förädling, distribution och slutlig användning. Vidare framhöll regeringen sin uppfattning att målet borde ha en annan konstruktion än vad som anges i energitjänstedirektivet för att bättre motsvara målsättningarna i den svenska energipolitiken. Målet till 2016 innebär en energieffektivisering med 1 % per år, medan målet till 2020 innebär en minskning av energiintensiteten med ca 1,7 % per år. De olika sätten att mäta effektiviseringen, samt de olika omfattningarna av målen, gör dock att dessa inte är helt jämförbara.

I samband med behandlingen av detta förslag avstyrkte utskottet ett yrkande om att målet för energieffektivisering skulle bestämmas till 25 % för 2020. I en reservation (s, v, mp) gavs uttryck för en avvikande uppfattning.

Vita certifikat

Vita certifikat är ett styrmedel som syftar till att ålägga kvotpliktiga aktörer att ta fram lösningar för att nå mål om energieffektivisering. Priset på vita certifikat sätts på marknaden. På motsvarande sätt som för elcertifikaten när det gäller förnybar energi kan energieffektivisering därmed stimuleras utan att statskassan belastas.

Energimyndigheten och Naturvårdsverket påpekade, beträffande vita certifikat, i underlaget till Kontrollstation 2008 (Styrmedel i klimatpolitiken – Delrapport 2) att det var för tidigt att införa ytterligare ett marknadsbaserat

system i Sverige. Klimatberedningen (SOU 2008:24) ansåg att det borde utredas om och hur ett system med vita certifikat kunde genomföras samt att utländska erfarenheter borde inhämtas.

Standbyfunktioner

Våren 2009 avstyrkte utskottet (bet. 2008/09:NU25) en motion i vilken anfördes att det borde ställas krav på tillverkarna att utveckla system som gör det enkelt att slå av en elapparat ifrån standbyläge. I sitt ställningstagande konstaterade utskottet att EU-kommissionen med stöd av det s.k. ekodesigndirektivet i december 2008 fattat beslut om produktspecifika krav på elapparaters energiförbrukning i standby- eller off mode-läge. Något skäl för att agera i linje med motionen ansåg utskottet därför inte förelåg. Vidare redogjordes i betänkandet för att kraven i ekodesigndirektivet införs i EU:s medlemsländer i tre steg. Redan 2005 trädde ramdirektivet i kraft. Det infördes i Sverige genom lagen (2008:112) om ekodesign, som trädde i kraft den 1 maj 2008 (prop. 2007/08:36, bet. 2007/08:NU6). De produktspecifika kraven införs sedan i form av EU-förordningar som blir direkt gällande i medlemsländerna. Produktkrav för standby- och off mode-förluster antogs av EU-kommissionen den 17 december 2008 och började gälla den 7 januari 2009. Kortfattat innebär detta att en ny produkt fr.o.m. ett år efter införandet av produktkraven får dra högst 1,0 W i s.k. off mode- och i standbyläge eller 2 W om den har display. Fyra år efter införandet ska den högsta tillåtna gränsen vara 0,5 W för off mode och standby. För specialfunktioner tillåts högre värden.

Utskottets ställningstagande

Våren 2009 godkände riksdagen regeringens förslag om ett mål om 20 % effektivare energianvändning till 2020 liksom förslaget om att de vägledande målen om energieffektivisering till 2010 och 2016 ska ligga fast. Som utskottet då anförde ger dessa mål, tillsammans med målen för en ökad andel förnybar energi, klara och långsiktiga riktlinjer för den svenska energiförsörjningen under de kommande åren. Utskottet har på denna punkt inte ändrat uppfattning. Det sagda innebär att utskottet inte delar den åsikt som förs fram i motion 2009/10:N338 (mp) om att det av riksdagen beslutade målet för energieffektivisering till 2020 bör ändras. Till skillnad från motionärerna anser utskottet att det fastställda målet väl speglar de svenska ambitionerna att på ett ansvarsfullt sätt agera föregångsland på det energipolitiska området.

Frågan om inrättande av ett system med vita certifikat, som lyfts fram i motionerna 2009/10:N338 (mp) och 2009/10:N473 (s), har utskottet återkommande behandlat under den gångna valperioden. Som utskottet påpekade så sent som våren 2009 (bet. 2008/09:NU25) är det för tidigt att införa ytterligare ett marknadsbaserat system i Sverige. Elcertifikatssystemet, handeln med utsläppsrätter och de förstärkta insatser som regeringen

föreslagit i programmet om energieffektivisering borde enligt utskottet ges möjlighet att verka innan det kan anses vara aktuellt att överväga ett nytt styrmedel.

Med anledning av motionerna 2009/10:N477 (s) och 2009/10:N240 (c), som tar upp frågor om elapparaters energiförbrukning och s.k. standbyfunktioner, vill utskottet hänvisa till det arbete som pågår inom EU när det gäller produktkrav för standby- och off mode-förluster, vilket redogjorts för i det föregående. Motionerna bör inte föranleda någon åtgärd.

Motion 2009/10:N277 (s) med förslag om att införa en modell med räntefria lån för energibesparingar avstyrks med hänvisning till vad utskottet anförde då det våren 2009 senast behandlade ett identiskt yrkande (bet. 2008/09:NU25). Det innebär att utskottet vidhåller sin uppfattning att den modell som föreslås i motionen inte bör utredas.

Då det gäller yrkandet i motion 2009/10:N219 (s) om en effektiv energipolitik gör utskottet ingen annan bedömning än den som gjordes hösten 2008 då ett identiskt yrkande avstyrktes (bet. 2008/09:NU3).

Med hänvisning till det anförda avstyrks samtliga i denna del berörda motionsyrkanden.

Enskilda projekt och regionala initiativ

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden med krav på olika regionala eller lokala satsningar på energiområdet. Enligt utskottets uppfattning är det primärt inte riksdagens uppgift att avgöra dessa frågor.

Motionerna

Motionerna i detta avsnitt innehåller krav på olika regionala och lokala satsningar på energiområdet.

I motion 2009/10:Sk418 (s) förordas satsningar på vindkraft. Motionärerna anser att staten bör underlätta och stimulera utvecklingen för en storskalig utbyggnad av vindkraften; i en sådan satsning inbegrips ett centrum för vindkraftsutveckling i Gävleborgs län.

En kraftfull utbyggnad av den havsbaserade vindkraften förordas i motion 2009/10:N248 (s), och motionären pekar ut Blekinges kust som en lämplig plats för en sådan insats. Förutom förnybar energi skulle en sådan satsning även ge nya arbetstillfällen i regionen, påpekas det.

I motion 2009/10:N326 (s) förordas olika åtgärder för att främja utbyggnaden av vindkraft i Gävleborgs län.

Behovet av satsningar på vindkraft och vågkraft i Kalmar län framhålls i motion 2009/10:N335 (s). Motionärerna betonar bl.a. nödvändigheten av resurser till forskning och utbildning i regionen.

Regeringen bör, enligt vad som anförs i motion 2009/10:N400 (s), låta utreda möjligheten för Västmanland att bli ett pilotlän i Sverige med målet att länet ska vara fritt från fossila bränslen 2015.

En energipolitik för att bryta oljeberoendet i landet efterlyses i motion 2009/10:N414 (s). I detta arbete borde några regioner gå före, och motionären anser att Bohuslän och övriga Västsverige skulle kunna höra till de utvalda. Staten bör, anförs det, i samarbete med dessa regioner klargöra utvecklingsmöjligheterna för förnybar energiproduktion.

I motion 2009/10:N428 (s) argumenteras för att Norrbotten ska bli test-region för energiomställningen. Motionärerna framhåller regionens styrkor och menar att Norrbotten bör få en ledande roll samt att ett centrum för energi bör inrättas vid Luleå tekniska universitet.

Energi- och klimatarbetet runt Vänerne lyfts fram i motion 2009/10:N450 (s). Motionärerna föreslår ett tillkännagivande med innebörden att investeringar i utbyggnaden av biogas bör genomföras och att nämnda region kan bli ledande i Sverige på att producera och distribuera biogas.

Vikten av en energiomställning till förnybara energislag framhålls i motion 2009/10:N453 (s). Denna omställning innebär även stora utvecklingsmöjligheter för Västsverige när det gäller tillväxt och skapandet av nya arbetstillfällen.

I motion 2009/10:N345 (m) förordas att Sala kommun utses till nationell modell och föregångskommun när det gäller solenergi.

Enligt vad som anförs i motion 2009/10:N382 (m) bör Skåne göras till pilotlän för biogas.

En utredning för att se över förutsättningarna för biogasutvecklingen i Fyrbodalen förordas i motion 2009/10:N315 (mp).

I motion 2009/10:N465 (m, c, fp, kd) framhålls betydelsen av ett starkt stöd för ett vindkraftscentrum i Söderhamn och ett tillkännagivande om det anmodas.

Utskottets ställningstagande

Oavsett inställning till de enskilda projekt och regionala initiativ som berörs i de här aktuella motionerna är det, enligt utskottets uppfattning, primärt inte riksdagens uppgift att avgöra dessa frågor. Förslagen rör områden där beslutanderätten i första hand ligger hos regeringen, en förvaltningsmyndighet eller kommunerna. Samtliga i avsnittet aktuella motionsyrkanden avstyrks därför utan att utskottet i detalj behandlar dem.

Affärsverket svenska kraftnät

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för perioden 2010–2012 för Svenska kraftnät och bemyndigar regeringen att för 2010 ge affärsverket finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen föreslagit. Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden rörande kraftledningsprojektet Sydvästlänken. Utskottet hänvisar bl.a. till sin uppfattning att det inte är riksdagens uppgift att fastställa vilken teknisk lösning som ska användas vid olika projekt eller sträckningar.

Propositionen

Investeringsplan

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för perioden 2010–2012 för Svenska kraftnät. Investeringsplanen syftar främst till att genomföra nödvändiga investeringar för att upprätthålla en god driftsäkerhet i stamnätet, underlätta utbyggnaden av förnybar elproduktion och tillhandahålla tillräcklig kapacitet för marknadens överföringsbehov. Förslaget till investerings- och finansieringsplan för nyssnämnda period omfattar åtgärder i stamnätet inklusive utlandsförbindelserna och utrustning för elektronisk kommunikation. De planerade investeringarna under perioden beräknas uppgå till högst 7 780 miljoner kronor, varav 2 265 miljoner kronor avser 2010. Investeringarna i stamnätet avser dels åtgärder i befintliga anläggningar på 1 580 miljoner kronor, dels nyinvesteringar på 6 200 miljoner kronor.

Planen omfattar bl.a. en förnyelse av transformator- och fördelningsstationer samt topplinor på stamnätet. De omfattande planerna på byggnation av vindkraftsparker innebär även ett utökat behov av investeringar i stamnätet. Vidare fortskrider arbetet med de projekt som identifierats inom ramen för samarbetet mellan de nordiska stamnätsföretagen, där Svenska kraftnät medverkar i tre projekt. Därutöver utreds en ny ledning mellan Sverige och Finland i norr. I juli 2009 slöt Svenska kraftnät ett intentionsavtal om en ny likströmsförbindelse mellan södra Sverige och Litauen (NordBalt). Svenska kraftnät undersöker även förutsättningarna för att ansluta Gotland till det svenska stamnätet. Inom ramen för Stockholms Ström-projektet, vilket avser en förnyelse av elmatningen till Stockholmsområdet, pågår och planeras ett flertal större investeringar. Även effekthöjningarna i kärnkraftverken medför investeringsbehov i stamnätet för att kunna överföra tillkommande elproduktion. Svenska kraftnät har dessutom ansökt om finansiellt stöd ur EU:s s.k. återhämtningsplan. Ansökningarna gäller dels NordBalt, dels en anslutning av vindkraftsparker vid Kriegers flak i södra Östersjön.

Finansiella befogenheter

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 teckna borgen för lån och lämna kreditgarantier intill ett belopp på 1 520 miljoner kronor till förmån för bolag i vilka Svenska kraftnät förvaltar statens aktier. Därtill bör regeringen bemyndigas att för 2010 låta Svenska kraftnät ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret till ett sammanlagt belopp på högst 3 500 miljoner kronor samt att låta Svenska kraftnät placera likvida medel i och utanför Riksgäldskontoret.

Regeringen bör också bemyndigas att för 2010 besluta om delägarlån på högst 300 miljoner kronor till förmån för bolag i vilka Svenska kraftnät förvaltar statens aktier. I likhet med tidigare år avser regeringen att delegera denna rätt till Svenska kraftnät. Vidare föreslås att regeringen bemyndigas att för 2010 besluta om förvärv och bildande av bolag som ska verka inom Svenska kraftnäts verksamhetsområde intill ett belopp på 10 miljoner kronor samt avyttra aktier intill ett belopp på 10 miljoner kronor. Även denna rätt avser regeringen liksom tidigare år att delegera till Svenska kraftnät.

Enligt förslaget ska regeringen dessutom bemyndigas att under 2010 besluta om att avyttra samtliga aktier i Nord Pool ASA eller avveckla bolaget. Riksdagen bemyndigade i juni 2009 regeringen att under 2009 avyttra samtliga aktier i Nord Pool ASA eller att avveckla bolaget. Då en avyttring av aktieinnehavet i bolaget beräknas kunna bli slutförd först under 2010 behöver bemyndigandet även gälla det året, anføres det i propositionen.

Motionerna

Riksdagen bör, enligt vad som anförs i motion 2009/10:N250 (s), genom ett uttalande tydliggöra för regeringen vikten av att ny teknik (HVDC Light) används vid byggandet av Sydvästlänken.

Svenska kraftnäts verksamhet berörs även i motion 2009/10:N270 (m) och två riksdagsuttalanden förordas. För det första anser motionären att det i affärsverkets regleringsbrev bör anges att huvudalternativet bör vara markbunden kabel då inriktningsbeslut tas om att anlägga nya stamnät eller uppgradera befintliga stamnät. För det andra bör riksdagen tydliggöra att det även på Sydvästlänkens norra del (sträckan Närke–Jönköping) bör användas markbunden kabel.

Vissa kompletterande uppgifter

Svenska kraftnäts styrelse beslutade i november 2005 att bygga Sydlänken för att förstärka det svenska stamnätet mellan Närke och Skåne. I januari 2008 beslutade affärsverket att Sydlänken blir en del av ett större infrastrukturprojekt, kallat Sydvästlänken. Sydvästlänken består av tre delar med en knutpunkt norr om Nässjö. I Sydvästlänkens södra del, mellan Nässjö och Hörby, avser man att använda likströmsteknik (s.k. HVDC-VSC-

teknik), och söder om Värnamo är avsikten att bygga ledningen som markkabel. Sydvästlänkens västra del omfattar sträckan Barkeryd–Oslo. Även här ämnar Svenska kraftnät att använda den nya tekniken och en kombination av luftledning och markkabel. Mellan Hallsberg och Nässjö planeras en ny luftledning för växelström i en gammal ledningsgata. Under september 2009 genomförde Svenska kraftnät ett samråd om förslaget på sträckningen av den norra delen mellan Hallsberg och Nässjö. Affärsverket arbetar nu med att justera sträckningen ytterligare och avser att skicka in en reviderad miljökonsekvensbeskrivning till Energimarknadsinspektionen tillsammans med ansökan om tillstånd för ledningen runt årsskiftet 2009/2010.

Sydvästlänken ingår i investeringsplanen för 2010–2012. I propositionen sägs att de svenska investeringskostnaderna för Sydvästlänken beräknas till ca 5,8 miljarder kronor, varav ca 1,2 miljarder kronor beräknas belasta den treårsperiod som planen omfattar. Kostnadsuppskattningen är dock osäker, påpekas det, och den är starkt beroende av det tekniska utförandet och av vilken sträckning som blir aktuell för ledningen till Norge.

Svenska kraftnäts generaldirektör Mikael Odenberg har inför utskottet den 17 november 2009 lämnat information om affärsverkets verksamhet och vid detta tillfälle även redogjort för vad som styr Svenska kraftnäts val av teknisk lösning i form av växelström eller likström respektive luftledning eller markkabel.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet behandlar först motionerna som rör kraftledningsprojektet Sydvästlänken. Därefter behandlas frågorna om Svenska kraftnäts investeringsplan och finansiella befogenheter.

Kraftledningsprojektet Sydvästlänken

Det har i två motioner förordats riksdagsuttalanden om vilken teknik som ska användas vid byggandet av den s.k. Sydvästlänken. Detta är en fråga som utskottet under de senaste åren återkommande har behandlat. Med anledning av de nu aktuella yrkandena vill utskottet återigen understryka sin uppfattning att det inte är riksdagens uppgift att fastställa vilken teknisk lösning som ska användas vid olika projekt eller sträckningar. Som utskottet tidigare kunnat konstatera innebär Svenska kraftnäts beslut om nämnda projekt att såväl luftledning som markkabel kommer att nyttjas och att både ny likströmsteknik och etablerad växelströmsteknik kommer att användas. Det sagda innebär även att utskottet inte delar den uppfattning som förs till togs i motion 2009/10:N270 (m) om att statsmakterna ska peka ut att markbunden kabel bör vara huvudalternativet då stamnätet byggs ut eller uppgraderas. Valet av såväl sträckning som överföringsteknik beror på många faktorer som påverkar varandra, och avvägningar

mellan dessa faktorer bör enligt utskottets uppfattning göras av ansvarig myndighet, i detta fall Svenska kraftnät, i samråd med övriga aktörer och prövas enligt gällande lagar och förordningar. Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna 2009/10:N250 (s) och 2009/10:N270 (m).

Svenska kraftnäts investeringsplan och finansiella befogenheter

Förslaget till investeringsplan som förelagts riksdagen för godkännande beräknas till högst 7,8 miljarder kronor under perioden 2010–2012, varav 2,3 miljarder kronor 2010. Som redovisas i propositionen innebär den föreslagna investeringsplanen en väsentligt ökad investeringsvolym de kommande åren för att öka överföringskapaciteten i Norden och Nordeuropa, förbättra driftsäkerheten och ansluta vindkraftsparkar. Utskottet kan konstatera att omfattningen av Svenska kraftnäts investeringar fortsätter att öka. I förhållande till föregående års investeringsplan (perioden 2009–2011) innebär det förslag som nu förelagts riksdagen en ökning med ca 70 %. Utskottet bejakar att överföringsförbindelserna förstärks i syfte att vidareutveckla den gemensamma nordiska elmarknaden samtidigt som försörjningstryggheten ökar och driftsäkerheten i stamnätet stärks. En förstärkning av stamnätet är även en förutsättning för den planerade utbyggnaden av förnybar energi, inte minst för vindkraften. Utskottet har således inget att invända mot den föreslagna investeringsplanen och tillstyrker därmed propositionen i denna del. Detsamma gäller det förslag som läggs fram i propositionen om Svenska kraftnäts finansiella befogenheter för 2010. Även detta förslag tillstyrks följaktligen.

Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar de anslag som regeringen föreslagit, fastställer avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften och godkänner regeringens övriga förslag beträffande de olika anslagen. Samtliga här aktuella motionsyrkanden avslås.

Jämför särskilda yttrandena 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Inledning

Som beskrevs i betänkandets inledning är en av utgångspunkterna för riksdagens behandling av budgetpropositionen att utgiftsramen för utgiftsområde 21 Energi är fastställd för 2010. Den 18 november biföll riksdagen förslaget i budgetpropositionen till fördelning av utgifter för utgiftsområdena (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FiU1). Ramen för utgiftsområde 21 Energi fastslogs till drygt 3 157 miljoner kronor. Storleken på anslagen inom ett utgiftsområde fastställs sedan genom ett och samma beslut.

Propositionen

Regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 21 Energi för 2010 uppgår till drygt 3,1 miljarder kronor, vilka fördelas på 13 anslag. Förslaget innebär en ökning av utgiftsramen med ca 340 miljoner kronor i förhållande till föregående år. Enligt förslaget i propositionen kompletteras sju av anslagen med bemyndiganden för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser, vilka leder till utgifter de kommande åren. Därtill föreslår regeringen att riksdagen ska fastställa avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften för 2010.

Regeringens förslag till anslag för 2010 under utgiftsområde 21 framgår närmare av tabellen i bilaga 2. På anslagsnivå innebär förslaget i propositionen sammanfattningsvis ändrade anslagsnivåer för sju anslag i förhållande till 2009. För fyra av anslagen föreslås ingen förändring när det gäller anslagsnivån. Två av 2009 års anslag anvisas inga medel.

Enligt förslaget i propositionen ska anslaget Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader (1:1) anvisas närmare 237 miljoner kronor 2010. Förslaget innebär att det till anslaget anvisas drygt 86 miljoner kronor mer än för 2009. I syfte att renodla anslagsstrukturen, bl.a. mot bakgrund av de påpekanden som Statskontoret gjort, görs en omföring från anslaget Energiforskning med 50 miljoner kronor fr.o.m. 2010. Därutöver förs ytterligare 30 miljoner kronor över till förvaltningsanslaget från det nya energieffektiviseringsprogrammet. Övriga förändringar rör främst pris- och löneomräkningar. Förstärkningen av förvaltningsanslaget minskar enligt regeringen behovet av att utnyttja andra anslag inom utgiftsområdet för kostnader av förvaltningskaraktär.

Anslaget Energiforskning (1:5) ska enligt regeringens förslag anvisas närmare 1 332 miljoner kronor 2010, vilket innebär en ökning med ca 185 miljoner kronor i förhållande till föregående år. Anslagsökningen görs bl.a. i enlighet med vad som beskrevs i den forsknings- och innovationspolitiska propositionen (prop. 2008/09:50) där regeringen gjorde bedömningen att anslaget för energiforskning skulle öka med 110 miljoner kronor fr.o.m. 2009.

Vidare föreslår regeringen att närmare 90 miljoner kronor anvisas 2010 till anslaget Energimarknadsinspektionen: Förvaltningskostnader (1:10), vilket är en ökning med ca 3 miljoner kronor i förhållande till 2009. För anslagen Insatser för uthållig energianvändning (1:3), Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäckverket (1:6), Planeringsstöd för vindkraft m.m. (1:7) och Energiteknik (1:11) innebär de enligt förslaget i propositionen lägre anslag än föregående år med ca 10, 22, 10 respektive 28 miljoner kronor.

Förslaget i propositionen innebär även att två nya anslag inrättas. Under anslaget Elberedskap (1:12) anvisas medel till Svenska kraftnät för elberedskapsåtgärder. Dessa åtgärder har tidigare finansierats via anslag inom utgiftsområde 6. Åtgärder som genomförs enligt elberedskapslagen (1997:288) finansieras genom att den som innehar nätkoncession enligt ella-

gen (1997:857) betalar en avgift. Åtgärderna som finansieras från anslaget Elberedskap, vilket uppgår till motsvarande belopp som avgiftsuttaget, syftar till att tillgodose elförsörjningen i landet vid höjd beredskap. Enligt förslaget i propositionen ska 250 miljoner kronor anvisas anslaget 2010. I propositionen föreslås även att riksdagen ska fastställa avgiftsuttaget för elberedskapsavgifter, som tas ut i enlighet med elberedskapslagen, till högst 250 miljoner kronor 2010. Anslaget Energieffektiviseringsprogram (1:13) avser ett femårigt program för energieffektivisering. Inriktningen för detta program redogjordes för i 2009 års energipolitiska proposition (prop. 2008:09:163), vilken riksdagen behandlade våren 2009. Anslaget är avsett att stödja ett förstärkt regionalt och lokalt energi- och klimatarbete, särskilt beträffande de frivilliga energieffektiviseringsavtal som kommuner och landsting kan teckna med staten. Vidare ska anslaget finansiera förstärkta insatser för information, rådgivning, teknikupphandling och marknadsintroduktion, nätverksaktiviteter samt införandet av ett stödsystem med energikartläggningscheckar. I propositionen föreslås att 270 miljoner kronor anvisas anslaget 2010.

Därtill föreslår regeringen att anslagen Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m. (1:2), Insatser för uthållig energianvändning (1:3), Stöd till marknadsintroduktion av vindkraft (1:4), Energiforskning (1:5), Energiteknik (1:11), Elberedskap (1:12) och Energieffektiviseringsprogram (1:13) kompletteras med bemyndiganden för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser, vilka leder till utgifter under de kommande åren. Omfattningen av dessa bemyndiganden framgår av förteckningen över behandlade förslag (bilaga 1).

Motionerna

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har i olika motioner föreslagit andra ramar för utgiftsområdet och en annan fördelning på anslagsnivå än vad regeringen föreslagit. Nyssnämnda partiers förslag till anslag för 2010 under utgiftsområde 21 framgår närmare av tabellen i bilaga 2. Nedan redogörs sammanfattningsvis för de förslag som dessa partier har lagt fram.

Socialdemokraterna redovisar i motion 2009/10:N473 sin uppfattning om prioriteringar inom utgiftsområde 21 Energi och lägger fram förslag beträffande anslagsfördelningen. I motionen förespråkas ökningar och omfördelningar mellan olika anslag inom utgiftsområdet, som sammantaget innebär att utgiftsområdet ska anvisas 311 miljoner kronor mer 2010 än vad regeringen föreslagit. Motionärerna vill bl.a. öka ambitionsnivån när det gäller forskning och utveckling samt öka satsningar på demonstrationsanläggningar. Mot denna bakgrund föreslås en ökning av anslaget Energiforskning (1:5) med 333 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Förslaget i motionen innebär även att anslaget Energiteknik (1:11) avvisas i sin helhet och att de åtgärder som finansieras inom ramen för

detta anslag i stället finansieras genom anslaget Energiforskning (1:5). Vidare förordas att det upprättas ett nytt anslag – Oljeeffektivisering i industrin – och att det anvisas 100 miljoner kronor till anslaget 2010.

I motion 2009/10:N376 redogör Vänsterpartiet för sina överväganden när det gäller utgiftsområde 21 Energi. I förhållande till regeringens förslag har Vänsterpartiet för 2010 förordat en ökning av ramen för utgiftsområdet med 140 miljoner kronor. Motionärerna vill förstärka anslaget Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft (1:4) med 130 miljoner kronor utöver vad regeringen föreslagit. Vidare vill motionärerna öka anslaget Planeringsstöd för vindkraft m.m. (1:7) med 10 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Inom ramen för sistnämnda anslag vill motionärerna bl.a. initiera ett branschprogram för vindkraftsindustrin.

Miljöpartiet redogör i motion 2009/10:N429 för sina prioriteringar beträffande utgiftsområde 21 Energi. I motionen förordas öknings- och omfördelningar mellan olika anslag inom utgiftsområdet som sammantaget innebär att utgiftsområdet ska anvisas 456 miljoner kronor mer 2010 än vad regeringen föreslagit. För att underlätta för vindkraftutbyggnaden förordas en ökning av anslaget Planeringsstöd för vindkraft m.m. (1:7) med 10 miljoner kronor 2010 i förhållande till regeringens förslag. Vidare vill motionärerna sammanföra investeringsstödet för solceller och stödet för solvärme till ett anslag. Därför föreslås inrättandet av ett nytt anslag benämnt Solenergisatsning, och det förordas att 261 miljoner kronor anvisas detta anslag 2010. Samtidigt ska anslaget Stöd för installation av solvärme (1:9) utgå. Utöver det nya anslaget för solenergi föreslås att det inrättas och under 2010 anvisas medel till ytterligare fem nya anslag under utgiftsområdet. De förordade anslagen rör informationsstöd för energieffektivisering i bostäder (50 miljoner kronor), riskkapital för energiteknik (50 miljoner kronor), riktad offentlig teknikupphandling (50 miljoner kronor), fastprissystem för förnybar el (20 miljoner kronor) och ett sekretariat för biogasutveckling (161 miljoner kronor). Samtidigt föreslår motionärerna att anslaget Energiteknik (1:11) avvecklas som en följd av att medel överförs till några av de nya anslag som föreslås i motionen.

Därutöver förordas i två motioner riksdagsuttalanden om vilka prioriteringar som bör ske inom utgiftsområdet.

Vänsterpartiet förespråkar i motion 2009/10:T426 ett riksdagsuttalande om att statsmakterna bör stödja både forskning om och uppförande av pilot- och demonstrationsanläggningar som tillverkar förnybara drivmedel eller drivmedelssystem.

I motion 2009/10:N338 (mp) framhålls fördelarna med riktad offentlig teknikupphandling och motionärerna förordar att insatserna på detta område bör öka. Genom ökade resurser till Energimyndigheten för denna verksamhet kan marknaden styras mot en ökad resurseffektivitet och en minskad miljöpåverkan.

Vissa kompletterande uppgifter

På uppdrag av regeringen har Statskontoret granskat och i en rapport (2009:14) presenterat sina slutsatser beträffande Energimyndighetens dimensionering och resursbehov. För att utföra sina arbetsuppgifter har Energimyndigheten enligt sin verksamhetsplan för 2009 inrättat 276 tjänster/årsarbetskrafter. I rapporten görs bedömningen att i princip ingen av myndighetens arbetsuppgifter i dagsläget är av tillfällig karaktär, utan att samtliga är att betrakta som varaktiga. Därmed kan även de arbetsuppgifter som i dag finansieras via sakanslag i princip sägas ingå i den ordinarie och varaktiga verksamheten. Mot denna bakgrund är det knappast ändamålsenligt att vissa tjänster finansieras inom ramen för programanknutna kostnader. Enligt Statskontorets mening bör finansieringen av tjänsterna, om de anses nödvändiga för verksamheten, föras från sakanslag till förvaltningsanslag. Vidare förordar Statskontoret en samlad översyn av Energimyndighetens organisation, så att myndigheten på ett effektivt sätt kan klara den ökade verksamhetsvolymen som blivit följden av senare års förändringar. Myndigheten har under flera år vuxit och fått allt fler arbetsuppgifter att hantera samtidigt som ambitionsnivån i befintliga uppgifter i flera fall höjts. Hittills har nya och utökade arbetsuppgifter i huvudsak inlemmats i befintlig struktur samtidigt som få arbetsuppgifter, förutom verksamheten vid Energimarknadsinspektionen, har fallit bort.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare – genom sitt yttrande 2009/10:NU1y till finansutskottet – anslutit sig till den ram för utgiftsområdet som regeringen har föreslagit, och riksdagen har den 18 november 2009 fastställt de ekonomiska ramarna för de olika utgiftsområdena. Förutsättningen för den fortsatta beredningen i utskottet är därmed att ramen för utgiftsområde 21 är fastställd till närmare 3,2 miljarder kronor 2010. Utskottet har i det följande således att inom den beslutade ramen ta ställning till de olika anslagen samt de i propositionen övriga framlagda förslagen som behandlas i detta avsnitt.

Som redovisats i det föregående innebär regeringens förslag till anslag för 2010 sammantaget en ökning av utgiftsramen med ca 340 miljoner kronor i förhållande till föregående år. Regeringens förslag till anslag för 2010 innebär bl.a. att ytterligare resurser satsas på energiforskning. Enligt utskottets uppfattning är stödet till forskning och innovation en viktig del inom energipolitiken. Som utskottet i tidigare sammanhang framhållit är högkvalificerad grundläggande energiforskning och behovsmotiverade tillämpningar nyckelfaktorer i strävan att komma till rätta med det växande hotet mot vårt globala klimat. Framgångar på detta område kan även vara till gagn för den industriella utvecklingen i landet och generera nya arbetstillfällen och exportintäkter. I detta sammanhang vill utskottet även uppmärksamma att i några av de här aktuella motionerna har behovet av att

satsa på demonstrationsanläggningar för förnybara drivmedel framhållits. Med anledning av dessa motioner vill utskottet erinra om att regeringen i 2009 års budgetproposition föreslog en utökning av anslaget för energiforskning för att underlätta demonstration och kommersialisering av ny teknik för förnybar energi. Satsningen avsåg i första hand demonstrationsanläggningar för andra generationens biodrivmedel och i andra hand demonstration och kommersialisering av annan energiteknik av stor nationell betydelse och omfattande exportpotential. I september 2009 beviljade Energiutvecklingsnämnden vid Energimyndigheten 812 miljoner kronor i stöd till tre demonstrationsanläggningar. Således inryms de åtgärder som motionärerna efterlyser väl inom anslagets ramar och de ligger även i linje med de prioriteringar som såväl regeringen som utskottet gör.

Förslaget i propositionen innebär även att Energimyndighetens förvaltningsanslag höjs 2010. Detta görs bl.a. i syfte att renodla anslagsstrukturen inom utgiftsområdet mot bakgrund av Statskontorets förslag. Utskottet välkomnar att en sådan uppdelning görs och förutsätter att regeringen framöver ser över om det finns fler administrativa kostnader under sakanslag som bör föras över till förvaltningsanslag för att på så sätt ytterligare tydliggöra anslagsstrukturen. Utskottet kan samtidigt konstatera att flera av de nya anslag som Miljöpartiet föreslagit under utgiftsområde 21 de facto rör administrativa kostnader och att dessa lämpligen i stället borde ha förts upp på förvaltningsanslag.

Utskottet välkomnar regeringens förslag om ett nytt anslag för ett energieffektiviseringsprogram. Som utskottet framhöll våren 2009 då regeringen presenterade sina överväganden i fråga om detta femåriga program kan programmet ses som ett viktigt steg för att öka medvetenheten om den betydelse som energieffektivisering kan ha för miljö och klimat, för de svenska företagens konkurrenskraft samt inte minst för hushållens ekonomi. Enligt utskottets uppfattning tillgodoser programmet även flera av de åtgärder som efterlyses i motionerna, bl.a. när det gäller teknikupphandling och marknadsintroduktion av energieffektiv teknik.

Vidare tillstyrker utskottet förslaget om anslag för elberedskap och anser att riksdagen även kan fastställa avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften i enlighet med vad regeringen föreslagit.

Utskottet har heller inget att erinra när det gäller de bemyndiganden för olika anslag som föreslås i propositionen.

Beträffande vissa av de övriga förslagen i de här aktuella motionerna – bl.a. i fråga om biogas, solenergi och vindkraft – vill utskottet även hänvisa till de ställningstaganden som gjorts i tidigare avsnitt i föreliggande betänkande.

Sammanfattningsvis ansluter sig utskottet till regeringens förslag till anslag m.m. för utgiftsområde 21 Energi. Det innebär att utskottet tillstyrker de av regeringen föreslagna anslagen för budgetåret 2010 inom utgifts-

området. Likaså tillstyrks de övriga här aktuella förslagen till riksdagsbeslut som lagts fram i budgetpropositionen. Samtliga nu berörda motionsyrkanden avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Energipolitikens inriktning, punkt 1 (s, v, mp)**

av Tomas Eneroth (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Krister Örnfrjäder (s), Karin Åström (s), Kent Persson (v), Renée Jeryd (s), Eva-Lena Jansson (s) och Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:MJ468 yrkandena 15 och 16, 2009/10:N386, 2009/10:N473 yrkande 6 och 2009/10:N483 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2009/10:MJ473 yrkande 15, 2009/10:N201, 2009/10:N218, 2009/10:N223, 2009/10:N228, 2009/10:N236, 2009/10:N245, 2009/10:N254, 2009/10:N287, 2009/10:N336 yrkande 1, 2009/10:N356, 2009/10:N363, 2009/10:N395, 2009/10:N436 och 2009/10:N478.

Ställningstagande

Vi förespråkar en politik som tryggar den svenska tillgången till el och annan energi samtidigt som energisystemet ställs om till att bli långsiktigt hållbart. De främsta verktygen för att uppnå en långsiktigt hållbar energiförsörjning i Sverige är en snabb utbyggnad av den förnybara energin tillsammans med en kraftfull satsning på energieffektivisering. Energin ska således användas effektivt och med liten inverkan på klimat och miljö. På sikt ska all energi som används vara förnybar. I förhållande till regeringen förordar vi en mer offensiv energipolitik för att uppnå högt ställda klimatmål, trygga sysselsättningen och skapa nya arbetstillfällen i Sverige samt säkerställa en god tillgång till el och annan energi med konkurrenskraftiga priser. Enligt vår mening bör Sverige visa vägen i arbetet med klimat- och energiomställningen. Genom att vara ledande i detta arbete kan Sverige fungera som ett föredöme för andra. Samtidigt kan en aktiv politik på detta område bidra till att skapa nya arbetstillfällen i landet.

Skillnaderna mellan den politik vi vill föra och den politik som den nuvarande regeringen bedriver tydliggjordes våren 2009 i samband med riksdagens behandling av propositionerna om en sammanhållen klimat- och energipolitik. I detta sammanhang avvisades de förslag som företrä-

dare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet gemensamt lagt fram. De åtgärder som vi då föreslog innebar ytterligare satsningar på förnybar energi och högre ambitioner beträffande energieffektivisering, bl.a. förordades att andelen förnybar energi 2020 bör vara minst 53 % av den totala energianvändningen, att den förnybara elproduktionen bör byggas ut med minst 30 TWh förnybar el och att ett mål om 25 % effektivare energianvändning till 2020 borde sättas upp.

De nyssnämnda målsättningarna ska uppnås bl.a. genom en utveckling av elcertifikatssystemet, ett utökat stöd till den havsbaserade vindkraften och ett kompletterande stöd till ny förnybar energiteknik. Kärnkraften ska successivt fasas ut med hänsyn till sysselsättningen och välfärden och i den takt kärnkraftselen kan ersättas med el från förnybara energikällor samt energieffektivisering. För att möjliggöra en fortsatt utbyggnad av förnybar elenergi måste överföringsförbindelserna mellan landets norra och södra delar byggas ut. Utbyggnaden av elnätet bör således ske med fokus på att underlätta för introduktionen av förnybar elproduktion. De investeringar som görs för att förbättra överföringssystemet bör i första hand inriktas på att den nordiska elmarknaden ska fungera bättre och sammanlänkas med de baltiska länderna. På sikt är en europeisk elmarknad att eftersträva. En sådan gemensam elmarknad kräver dock att varje enskilt land även tar ansvar för att investera i förnybar elproduktion och energieffektiviseringar samt att ytterligare åtgärder vidtas för att skapa en fungerande konkurrens och fungerande regionala marknader. Användningen av fjärrvärme bör främjas, och en storskalig utbyggnad av naturgasanvändningen bör stävjas.

I det följande övergår vi till att kommentera några av de motionsyrkanden som är aktuella i avsnittet.

I några av de här aktuella motionerna efterlyses en ansvarsfull, stabil och långsiktig energipolitik för att tillgodose den svenska elintensiva basindustrins behov. Även om vi inte anser att de här aktuella motionerna bör leda till något tillkännagivande från riksdagens sida vill vi med anledning av dessa motioner beklaga att den sittande regeringen inte gjorde några seriösa försök att nå en energiuppgörelse med övriga riksdagspartier. Vi vill i detta sammanhang även erinra om att en utgångspunkt för vår gemensamma uppfattning om energipolitiken är att Sverige ska ha ett överskott av el till fördel för både klimatet och industrins konkurrenskraft.

Vi tar avstånd från den uppfattning som framförs i motion 2009/10: N223 (m) om utbyggnaden av kärnkraften. Som tidigare nämnts ska kärnkraften enligt vår mening fasas ut med hänsyn till sysselsättningen och välfärden och i takt med att kärnkraftselen kan ersättas med el från förnybara energikällor samt genom energieffektivisering. Vi motsätter oss således regeringens planer på att ta bort avvecklingslagen och förbudet mot nybyggnation av kärnkraftverk i kärntekniklagen.

När det gäller de motioner som på olika sätt berör naturgasen vill vi anför följande. Enligt vår mening är naturgas ett fossilt bränsle som förr eller senare måste avvecklas. Regeringens politik har dessvärre öppnat för en storskalig utbyggnad av naturgasnätet. Detta motsätter vi oss, inte minst av klimatskäl. I stället för att satsa på den fossila naturgasen bör Sverige främja produktion och användning av biogas, bl.a. genom utbyggnad av produktionskapacitet och ledningsnät. Vi ställer oss därför bakom kravet i motion 2009/10:N483 (mp, v) om att riksdagen genom ett uttalande bör tydliggöra för regeringen att en utvidgad användning av naturgas i Sverige bör avvisas. I detta sammanhang bör riksdagen även, med stöd i nyssnämnda motion, klargöra att någon storskalig utvinning av fossila bränslen i Sverige inte bör godkännas av regeringen.

Vidare instämmer vi i den kritik som framförs i motion 2009/10:MJ473 (s) mot regeringens hantering av ärendet om den planerade gasledningen i Östersjön. Som vi i tidigare sammanhang påpekat motsätter vi oss byggandet av denna naturgasledning. Regeringen har tyvärr nyligen beslutat att ge tillstånd till nämnda gasledning. Vi beklagar detta djupt men respekterar naturligtvis tillståndsprövningens ordning. Det innebär att vi inte ställer oss bakom kravet i sistnämnda motion om att Sveriges inställning till gasledningen bör avgöras av riksdagen. Samtidigt vill vi här erinra om det krav vi tidigare framfört om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till lagändringar som ökar möjligheterna för Sverige att stoppa projekt av dylikt slag. Dessvärre verkar inte vårt förslag ha hör sammats av regeringen. Övriga motionsyrkanden om naturgasen bör inte heller leda till någon åtgärd från riksdagens sida.

När det gäller fjärrvärmens anser vi, i likhet med vad som sägs i motion 2009/10:N473 (s), att riksdagen genom ett uttalande bör anmoda regeringen att vidta åtgärder för att förbättra övervakningen av fjärrvärmeleverantörernas prissättning och genomföra en utredning av hur en prisprövning kan införas. Redan i samband med införandet av fjärrvärmelagen våren 2008 efterlyste vi någon form av statlig prisprövningsmekanism. Som redovisats i det föregående har Energimarknadsinspektionen i en nyligen presenterad rapport påpekat att det enda sättet att komma till rätta med risken att fjärrvärmekunderna tvingas betala oskäligen priser är genom en oberoende granskning av priserna. I detta sammanhang vill vi också framhålla att inrättandet av tredjepartstillträde till fjärrvärmenäten och tillvaratagande av industrins spillvärme är angelägna frågor att behandla. Vi kan konstatera att regeringen nu, drygt 1,5 år efter det att utskottsmajoriteten efterlyste en skyndsam hantering, äntligen lyckats utse en utredare för den sedan länge planerade utredningen om tredjepartstillträdet. Den tidsutdräkt som präglat regeringens hantering av denna utredning visar enligt vår uppfattning med all tydlighet att detta inte är frågor som den nu sittande regeringen prioriterar.

Vi ställer oss även bakom kraven i motion 2009/10:N386 (s) på att riksdagen genom ett uttalande bör uppmana regeringen att ta initiativ till och aktivt verka för att genomföra energi- och klimatsamarbetet i Östersjöregionen i linje med den resolution som antogs av den 18:e parlamentariska Östersjökonferensen. I detta inbegrips att utarbета en samstämd energistrategi för regionen, att ta fram handlingsplaner inom olika områden, att rikta resurser mot produktion av förnybar energi, investeringar i energieffektivitet, kraftvärmeteknik, effektiva fjärrvärmesystem och en sammanlänkning av elnäten samt att ta fram ett gemensamt utbildningsprogram för att stärka de gemensamma resurserna på energiplaneringsområdet.

I likhet med vad som anförs i motion 2009/10:MJ468 (v) anser vi också att den svenska regeringen i olika internationella forum bör arbeta för att subventioner till olja och andra fossila energislag ska fasas ut och att regeringen inom EU bör verka för att stöd till kärnkraft och fossila energislag på sikt avvecklas och i stället riktas mot förnybara energislag. Riksdagsuttalandet bör även omfatta detta tydliggörande vad gäller politikens inriktning.

Motionerna om leveranssäkerhet, teknikupphandling och restelektrifiering behöver inte leda till några åtgärder från riksdagens sida.

Med det anförda tillstyrks motionerna 2009/10:MJ468 (v), 2009/10:N386 (s), 2009/10:N473 (s) och 2009/10:N483 (mp) i berörda delar. Övriga behandlade motionsyrkanden avstyrks.

2. Vindkraft, punkt 2 (s, v, mp)

av Tomas Eneroth (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Krister Örnfeldt (s), Karin Åström (s), Kent Persson (v), Renée Jeryd (s), Eva-Lena Jansson (s) och Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:N466 yrkandena 1 och 2 samt 2009/10:N473 yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Vi anser att det är angeläget att statsmakterna på olika sätt stöder utbyggnaden av vindkraften i Sverige och underlättar för vindkraftsetableringar. I likhet med vad som anförs i motion 2009/10:N473 (s) anser vi att det finns behov av ett särskilt stöd till den havsbaserade vindkraften som komplement till det stöd som erhålls genom elcertifikatssystemet. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att återkomma med förslag till ett sådant stöd. I avvaktan på detta förslag bör nuvarande stöd i form av energiskatteavdrag med 12 öre per kWh vara kvar.

Vidare menar vi att potentialen bör tillvaratas när det gäller att utveckla den svenska vindkraftsindustrin såsom efterlyses i motionerna 2009/10:N466 (mp) och 2009/10:N473 (s). Regeringen bör bl.a., som anförs i den förstnämnda av dessa båda motioner, bistå med att organisera aktörerna i branschen, etablera kontakter gentemot kapitalmarknaden och på andra sätt underlätta för utvecklingen av en svensk vindkraftsindustri. Därtill bör regeringen aktivt stödja utvecklingen av ny teknik inom branschen med syfte att möjliggöra framväxten av en sådan industri. I linje med detta bör regeringen även uppmanas att, såsom begärs i motion 2009/10:N473 (s), ta fram ett branschprogram tillsammans med den svenska vindkraftsbranschen.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks samtliga här aktuella motionsyrkanden.

3. Solenergi, punkt 3 (s, v, mp)

av Tomas Eneroth (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Krister Örnfeldt (s), Karin Åström (s), Kent Persson (v), Renée Jeryd (s), Eva-Lena Jansson (s) och Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner förslaget i reservationen om planeringsmål för solenergi till 2020 och tillkännager för regeringen som sin mening vad som i övrigt anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:N484 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2009/10:N203, 2009/10:N350 och 2009/10:N440.

Ställningstagande

Potentialen för solenergi i form av värme från solfångare och el från solceller är i det närmaste oändlig. Teknikutvecklingen är under frammarsch och möjligheterna att realisera den potential som finns är avhängig av hur tekniken kan utvecklas i framtiden. Statsmakterna kan, genom tydliga målsättningar och satsningar, understödja att utvecklingen påskyndas. Riksdagen bör därför, i enlighet med vad som föreslås i motion 2009/10:N484 (mp, v), godkänna ett nationellt planeringsmål för solenergi motsvarande en årlig produktionskapacitet på 4 TWh solceller och 4 TWh solvärme år 2020. Genom fastställandet av detta planeringsmål får myndigheter och andra berörda aktörer en möjlighet att anpassa sin verksamhet för att genomföra en sådan utbyggnad. Därtill bör riksdagen genom ett uttalande uppmana regeringen att låta Energimyndigheten utreda hur det av riksdagen fastställda planeringsmålet ska kunna uppnås.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks nämnda motion. Övriga här aktuella motioner avstyrks.

4. Biogas, punkt 4 (s, v, mp)

av Tomas Eneroth (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Krister Örnfeldt (s), Karin Åström (s), Kent Persson (v), Renée Jeryd (s), Eva-Lena Jansson (s) och Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:N388 yrkandena 15 och 16 samt avslår motionerna 2009/10:T511 yrkande 3, 2009/10:N231, 2009/10:N280 och 2009/10:N375.

Ställningstagande

Som påpekas i flera av de här aktuella motionerna är biogas en energikälla som bör främjas. Av detta skäl förordade företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet våren 2009 i en gemensam motion (mot. 2009/10:N15) en rad åtgärder för att stödja produktion, distribution och användning av biogas. I detta sammanhang betonades bl.a. behovet av att öka möjligheterna att erhålla investeringsstöd för produktion av biogas och stödja produktion av biogas från organiskt avfall. Vidare påpekades att ett återinförande av det s.k. klimatinvesteringsprogrammet (Klimp) skulle kunna understödja biogasproduktionen ytterligare. I de budgetmotioner som våra respektive partier presenterat under hösten 2009 återfinns också ett gemensamt budgetförslag om ett miljöfordonspaket som bl.a. innehåller åtgärder för att stimulera produktionen och distributionen av biogas i Sverige.

När det gäller de här aktuella motionerna anser vi att riksdagen, genom ett uttalande i linje med vad som förordas i motion 2009/10:N388 (mp), för regeringen bör tydliggöra behovet av en omfattande nationell satsning på biogasproduktion. En sådan satsning bör syfta till att dels frambringe fler producenter, dels skapa förutsättningar för biogasframställan ur andra substrat än gödsel. Riksdagsuttalandet bör även klargöra nödvändigheten av att satsa på utvinning av fordonsbränsle från skogsråvara och biogas. I detta inbegrips forskning inom området och upprättande av demonstrationsanläggningar som utvinnet fordonsbränsle ur svartlut och skogsråvara. Övriga här aktuella motionsyrkanden bör inte föranleda någon åtgärd från riksdagen.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks nämnda motion i berörda delar. Övriga motioner avstyrks i motsvarande delar.

5. Övrigt som rör förnybar energi, punkt 5 – motiveringen (v, mp)

av Kent Persson (v) och Lage Rahm (mp).

Ställningstagande

Med anledning av förslagen i motion 2009/10:N331 (m) om vattenkraftens roll i energisystemet och i motion 2009/10:N416 (s) om den småskaliga vattenkraften vill vi göra följande förtydligande. Som vi i tidigare sammanhang påpekat tillhör Sverige de länder i världen som mest genomgripande byggt ut vattenkraften i sina vattendrag. De sista kvarvarande strömmande vattendragen och deras unika miljö måste därför värnas. För att skydda vattenmiljön anser vi att vattenkraften ska tas bort ur elcertifikatssystemet och inte heller kunna tilldelas nya elcertifikat.

Därtill anser vi att motion 2009/10:N263 (kd), även om vi delar uppfattningen att det behövs åtgärder för att utveckla vätgastekniken, bör avslås av riksdagen. Detsamma gäller motion 2009/10:N257 (s) om att stimulera etanolproduktion.

Med hänvisning till det anförda avstyrks nämnda motioner i berörda delar.

6. Energieffektivisering, punkt 6 (s, v, mp)

av Tomas Eneroth (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Krister Örnfjäder (s), Karin Åström (s), Kent Persson (v), Renée Jeryd (s), Eva-Lena Jansson (s) och Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:N338 yrkandena 1 och 2 samt 2009/10:N473 yrkande 4 och avslår motionerna 2009/10:N219, 2009/10:N240, 2009/10:N277 och 2009/10:N477.

Ställningstagande

Vår grundläggande utgångspunkt är att all energi ska användas så effektivt som möjligt och med låg inverkan på klimat och miljö. Elektriciteten ska användas där den har högst verkningsgrad. För att möjliggöra en sådan utveckling är det angeläget att statsmakterna fastställer tydliga, långsiktiga och framtåsträvande mål för att staka ut en tydlig färdväg samtidigt som åtgärder vidtas för att öka energieffektiviseringen inom bostads-, transport- och industrisektorerna.

Sverige påverkas av EU:s politik på energieffektiviseringsområdet. Bland annat har EU antagit ett mål som innebär en energieffektivisering med 20 % till 2020. Våren 2009 godkände riksdagen regeringens förslag om ett mål om 20 % effektivare energianvändning 2020. Målet uttrycks

som ett sektorsövergripande mål om minskad energiintensitet om 20 % mellan 2008 och 2020. I likhet med vad som anförs i motion 2009/10:N338 (mp) och i överensstämmelse med den uppfattning vi framförde i samband med riksdagens beslut våren 2009 anser vi att detta mål genom den utformning det fått är långt ifrån framåtsträvande. Målet överensstämmer i stort sett med Energimyndighetens prognos vid oförändrade styrmedel. Regeringen saknar således ambitionen att genom nya åtgärder främja en ytterligare energieffektivisering än den som naturligt kommer att ske utifrån dagens beslutade styrmedel. Till skillnad från regeringen anser vi att Sverige i sin nationella handlingsplan för energieffektivitet ska utgå från den högre ambitionsnivån uttryckt i EU:s handlingsplan fram till 2020. Enligt vår försiktiga bedömning är det fullt möjligt att effektivisera energianvändningen i Sverige med 25 % mellan 2008 och 2020, vilket motsvarar i genomsnitt ca 2,4 % per år under denna period.

Därtill vill vi, i överensstämmelse med vad som sägs i motionerna 2009/10:N338 (mp) och 2009/10:N473 (s), främja en effektivare elanvändning genom att införa ett system med s.k. vita certifikat. I ett system med vita certifikat kommer marknaden att efterfråga de billigaste effektiviseringsåtgärderna, vilket ger möjlighet att styra resurserna till de mest kostnadseffektiva besparingsåtgärderna. Vita certifikat är ett styrmedel där staten sätter obligatoriska mål för energibesparingar och identifierar de parter som ska vara ålagda att uppnå målet, vilka åtgärder för energieffektivisering som ska ingå, hur de genomförda åtgärderna och deras besparingar ska mätas och verifieras m.m. Dessutom beslutar staten hur handel med certifikat ska ske. Andra länder i Europa såsom Storbritannien och Italien har redan infört sådana system och fler länder planerar att införa det. Riksdagen bör genom ett uttalande uppmana regeringen att tillsätta en utredning som kan föreslå en lämplig utformning av ett sådant system.

Sammanfattningsvis innebär det anförda att vi tillstyrker nämnda motioner i berörda delar. Övriga i avsnittet aktuella motioner avstyrks.

Särskilda yttranden

1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 10 (s)

Tomas Eneroth (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Krister Örnfjäder (s), Karin Åström (s), Renée Jeryd (s) och Eva-Lena Jansson (s) anför:

Vi socialdemokrater beskriver i vår budgetmotion 2009/10:Fi260 våra alternativ till regeringens budgetproposition. Våra förslag har tagits fram för att tackla de utmaningar Sverige står inför i form av bristande kvalitet i välfärden, växande klyftor i samhället, underskott i de offentliga finanserna, klimatkrisen och, i synnerhet, den stigande arbetslösheten. Vi socialdemokrater lägger fram förslag för att ta Sverige ur den ekonomiska krisen, men också för att rusta landet så att det blir långsiktigt starkare. Det tjugoförsta århundradets utmaningar måste mötas med investeringar i framtidens jobb. Våra förslag står i skarp kontrast till den borgerliga regeringens förslag, vars syfte är att göra Sverige till ett europeiskt genomsnittsland, med samma höga arbetslöshet, samma brister i välfärden, samma underskott i de offentliga finanserna och samma ekonomiska klyftor som råder i andra länder.

Majoriteten i riksdagen bestående av Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna har dock den 18 november 2009 fastställt andra ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten, och gör en annan beräkning av statens inkomster för 2010 än vad som skulle bli fallet med våra förslag. Det innebär att riksdagen för detta år låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt beslutat om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. För budgetåret 2010 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 21 Energi inte får överstiga ca 3,2 miljarder kronor under riksdagens fortsatta behandling. Socialdemokraternas förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå och kan således formellt inte tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen kommer att ge budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att reservera oss. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 21 borde ha tillförts ytterligare 311 miljoner kronor på det sätt som framgår av Socialdemokraternas motion 2009/10:N473. Våra förslag bygger på uppfattningen att en snabb utbyggnad av den förnybara energin och en kraftfull energieffektivisering är de främsta verktygen för att uppnå en långsiktigt hållbar energiförsörjning i Sverige.

För att främja utvecklingen av ett långsiktigt hållbart energisystem vill vi öka ambitionsnivån när det gäller forskning och utveckling på energiområdet. I motionen föreslår vi därför en ökning av anslaget för energiforskning (1:5) med 333 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Genom ökade satsningar på bl.a. demonstrationsanläggningar och kommersialisering av forskningsresultat kan energiomställningen stimuleras och svenska företags möjligheter till affärsutveckling tillvaratas. Enligt förslaget i vår motion ska även de åtgärder som i dag inryms under anslaget för energiteknik (1:11) finansieras genom anslaget för energiforskning. Vidare vill vi skyndsamt införa ett nytt program för konvertering från olja till mer klimatvänliga energislag inom industrin. Programmet för oljekonvertering (PFO) syftar till att snabbt minska industrins oljeberoende genom att ersätta den olja som i dag används för värme och ånga med biobränslen eller anslutning till fjärrvärme. För genomförandet av detta program har vi avsatt 100 miljoner kronor 2010 på ett nytt anslag – Oljeeffektivisering i industrin.

Även på sikt innebär våra prioriteringar att vi beräknar att tillföra mer resurser till energiområdet än vad regeringen kan förväntas göra. Som framgår av motion 2009/10:Fi260 (s) innebär Socialdemokraternas beräkningar, i förhållande till regeringens beräknade anslag för 2011 och 2012, sammantaget en ökning med 296 miljoner kronor 2011 och 413 miljoner kronor 2012 för utgiftsområdet.

2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 10 (v)

Kent Persson (v) anför:

En majoritet av riksdagens ledamöter, representerande Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna, beslutade den 18 november 2009 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden samt en beräkning av statens inkomster. Ett tak för statens utgifter inklusive pensionssystemet vid sidan av statsbudgeten fastställdes för 2010, 2011 och 2012. I motion 2009/10:Fi261 presenteras Vänsterpartiets budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken.

På grund av regeringens passiva finanspolitik har Sverige drabbats hårdare av den ekonomiska krisen än vad de flesta jämförbara länder gjort. Den svenska arbetslösheten är nu för första gången högre än genomsnittet för EU och beräknas nästa år uppgå till över 11 %. Regeringens politik har medfört att antalet personer som är anslutna till a-kassan nu är ca 500 000 färre jämfört med när regeringen tog makten 2006, och försämringarna innebär att arbetslöshetsförsäkringen inte längre garanterar en skälig inkomstrygghet vid arbetslöshet. Detta innebär naturligtvis hårda påfrestningar på den privata ekonomin för dem som blir arbetslösa, men urholkningen av arbetslöshetsförsäkringen leder också till att den samlade efterfrågan i ekonomin sjunker, vilket förvärrar lågkonjunkturen.

Vänsterpartiets budgetmotion är framför allt inriktad på att skapa fler jobb och värna välfärden. För 2011 anslår vi 20 miljarder kronor mer än regeringen till kommunsektorn, vilket motsvarar 40 000 sysselsatta. Vi har också lagt fram förslag om ett investeringsstöd på 8 miljarder till kommunsektorn under 2010. Stödet ska gå till investeringar som hotas i lågkonjunkturen, investeringar som vi behöver tidigarelägga för att stimulera

ekonomin och skapa arbetstillfällen. Det handlar om satsningar på upprustningar av t.ex. skolor och sjukhus samt på infrastrukturen för el, vatten, fjärrvärme, vägar och bostäder. Förslaget beräknas skapa 12 000 arbetstillfällen.

Samtidigt med den ekonomiska krisen står världen inför ett ännu allvarligare hot i form av klimatförändringarna. Ibland framförs ståndpunkten att vi måste vänta med klimatomställningen tills den ekonomiska krisen klingat av. Vi tror att det är precis tvärtom. Dels är klimathotet så akut och allvarligt att omställningen inte kan vänta, dels kan stora investeringar i klimatomställningen utgöra draglok i en ekonomisk återhämtning. Vänsterpartiet anslår därför medel för en s.k. Green New Deal. Förslaget innehåller investeringar i en svensk sol- och vindkraftsindustri, en utbyggd järnvägstrafik, klimatsmarta hyreshus, ny miljöteknik, landsbygdsutveckling och en grön svensk fordonsindustri.

För att skapa gynnsamma förutsättningar för vindkraftens utveckling förordar Vänsterpartiet bl.a. en förstärkning av stödet för marknadsintroduktion av vindkraft, ett branschprogram för vindkraftsindustrin, ökade resurser för att förenkla och påskynda planeringsprocessen samt ett förlängt energiskatteavdrag för den havsbaserade vindkraften. För utgiftsområde 21 Energi har Vänsterpartiet, som framgår av motion 2009/10:N376, för 2010 föreslagit en ökning med 140 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag i budgetpropositionen. Inom ramen för denna ökning ligger en förstärkning av anslaget för stöd för marknadsintroduktion av vindkraft (1:4) med 130 miljoner kronor 2010. Detta stöd har hittills gett goda resultat och bör därför utvidgas. Vidare har Vänsterpartiet förordat en ökning av anslaget för planeringsstöd för vindkraft m.m. (1:7) med 10 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Inom ramen för nyssnämnda anslag ska bl.a. ett branschprogram för vindkraftsindustrin initieras. Anslagshöjningen ska även användas till att undanröja administrativa flaskhalsar i den samhälleliga tillståndsprocessen.

De ovan förordade satsningarna på vindkraften är långsiktiga och kommer successivt att utökas, vilket framgår av de beräkningar för anslagsnivåerna som gjorts i motion 2009/10:N376 (v). Därtill vill Vänsterpartiet – till skillnad från regeringen – behålla stödet för konvertering från direktverkande el även efter 2010, förlänga stödet för installation av solvärme och utöka stödet till installation av solceller. I förhållande till regeringens beräknade anslag för 2011 respektive 2012 innebär de prioriteringar Vänsterpartiet gör sammantaget en ökning med 464 miljoner kronor 2011 och 604 miljoner kronor 2012 för utgiftsområdet.

Avslutningsvis vill jag kort bara understryka behovet av stöd till forskning och utveckling av hållbara drivmedel. Såsom anförs i Vänsterpartiets motion 2009/10:T426 är det angeläget att statsmakterna stöder både forskning om och uppförande av pilot- och demonstrationsanläggningar som tillverkar förnybara drivmedel eller drivmedelssystem.

3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 10 (mp)

Lage Rahm (mp) anför:

Miljöpartiet har i budgetmotionen 2009/10:Fi262 konstaterat att världen och Sverige befinner sig i en djup konjunktursvacka och en global klimat- och miljökris. Miljöpartiet menar att regeringen misslyckats med att dämpa konjunkturedgången. Den irrationella ekonomiska politik som regeringen fört det senaste året har skadat svensk ekonomi och gjort att fallet i sysselsättningen blivit onödigt hårt. Nu väntar en lång och besvärlig väg tillbaka. Arbetslösheten måste bekämpas och underskotten i de offentliga finanserna på sikt minskas. Samtidigt står Sverige liksom resten av världen inför enorma klimat- och miljöutmaningar. Vägen tillbaka till en positiv ekonomisk utveckling måste följa en annorlunda bana med lägre utsläpp och mindre utarmning av våra gemensamma resurser. Miljöpartiet menar att regeringen agerar oansvarigt när den inte utnyttjar finanspolitiken till att aktivt ställa om det svenska samhället i hållbar riktning.

För att möta de stora utmaningar som Sverige och hela världen står inför föreslår Miljöpartiet omfattande investeringar i jobb, utbildning, välfärd, klimat och miljö. Samtidigt avvisar vi med kraft ofinansierade skattesänkningar som långsiktigt undergräver de offentliga finanserna. Miljöpartiets politik innebär ett stor mått av ansvar för den ekonomiska politiken och de offentliga finanserna. Ordning och reda i den offentliga ekonomin är en förutsättning för en aktiv krispolitik i en konjunkturedgång som den vi just nu befinner oss i. Vi väljer, till skillnad från regeringen, att satsa på det som kan växa och utvecklas. Investeringar i klimatsmart infrastruktur minskar klimatutsläppen samtidigt som framkomligheten och bekvämligheten ökar. Breda energieffektiviseringsprogram gör att energianvändningen minskar, samtidigt som energikostnaderna för den offentliga sektorn, företagen och hushållen sjunker. Satsningar på forskning och utveckling av ny teknik skapar både nya jobb och nya affärsmöjligheter.

Riksdagens majoritet – bestående av företrädare för Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna – har genom beslut den 18 november 2009 ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Genom beslutet har man också avslagit Miljöpartiets förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster och därmed förutsättningarna för vårt budgetalternativ. Av den här anledningen tar jag inte del i beslutet om anslag inom utgiftsområde 21 Energi. I stället väljer jag här att i ett särskilt yttrande redogöra för huvuddragen i våra prioriteringar.

Miljöpartiets offensiva satsningar för att möta klimat- och miljöutmaningarna återspeglas i de förslag som vi lagt fram inom utgiftsområde 21. Som framgår av motion 2009/10:N429 (mp) har vi för 2010 förelagt riksdagen förslag som sammantaget innebär en ökning av ramen för utgiftsområdet med 456 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. För att stimulera omställningen till förnybar energi har vi bl.a. föreslagit ökade resurser till anslaget för planeringsstöd för vindkraft m.m. (1:7) och att

stöden till solenergi sammanförs i ett nytt anslag och ges utökade resurser. Vidare har vi förordat att det inrättas ett sekretariat för biogas vid Energimyndigheten och föreslagit att 161 miljoner kronor ska anvisas för att dels täcka kostnaderna för sekretariatet, dels finansiera ett stöd för utbyggnad av biogas. Vi har även inräknat resurser för ökade administrationskostnader hos Energimyndigheten vid en övergång till ett fastprissystem för förnybar energi. Därutöver har Miljöpartiet avsatt medel för att skjuta till riskkapital till energiteknik vid uppstart och utveckling av ny industri och vid framtagande av pilotanläggningar för att demonstrera den nya tekniken. Vi har dessutom föreslagit ökade resurser för att öka insatserna när det gäller riktad offentlig teknikupphandling. Som påpekas i motion 2009/10: N338 (mp) kan ökade resurser till Energimyndigheten för denna verksamhet bidra till att pressa marknaden mot ökad resurseffektivitet och minskad miljöpåverkan. För att stimulera till energieffektivisering har Miljöpartiet föreslagit ett informationsstöd för energieffektivisering i bostäder. Syftet med stödet är att hjälpa fastighetsägare att få kunskap om vilka energiinvesteringar som är lönsamma att göra. Stöd ska utgå med 1 600 kr per lägenhet och 4 000 kr per småhus, upp till maximalt 70 % av kostnaden.

Även under 2011 och 2012 avser Miljöpartiet att tillföra mer resurser till utgiftsområde 21 Energi än vad regeringen kan förväntas göra. I förhållande till regeringens beräknade anslag för 2011 respektive 2012 innebär Miljöpartiets beräkningar sammantaget för utgiftsområdet en ökning med 850 miljoner kronor 2011 och 2 140 miljoner kronor 2012. Utöver ytterligare resurser till de tidigare redovisade områdena ingår i dessa beräkningar även att stödet för konvertering från direktverkande elvärme ska behållas. Vidare vill vi genomföra ett energieffektiviseringsprogram för flerbostadshus, införa ett konverteringsstöd för fjärr- och kraftvärmeverk samt utvidga det nuvarande programmet för energieffektivisering i energiintensiva företag till att gälla all tillverkningsindustri.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2009/10:1 Budgetpropositionen för 2010 utgiftsområde 21:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:2 Regionala och lokala insatser för energieffektivisering, m.m. godkänna avtal och besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov om framtida anslag på högst 240 000 000 kronor för åren 2011–2012 (avsnitt 3.1.2)
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:3 Insatser för uthållig energianvändning godkänna avtal och besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov om framtida anslag på högst 120 000 000 kronor för åren 2011–2012 (avsnitt 3.1.3)
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:4 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft godkänna avtal och besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov om framtida anslag på högst 70 000 000 kronor under 2011 och 70 000 000 kronor 2012 (avsnitt 3.1.4)
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:5 Energiforskning godkänna avtal och besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov om framtida anslag på högst 1 280 000 000 kronor under 2011, 1 275 000 000 kronor 2012, 540 000 000 kronor 2013 och 200 000 000 kronor 2014 (avsnitt 3.1.5)
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:11 Energiteknik godkänna avtal och besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov om framtida anslag på högst 150 000 000 kronor under 2011 (avsnitt 3.1.11).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:12 Elberedskap besluta om avtal och beställningar av tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder som inklusive tidigare gjorda beställningar medför utgifter på högst 406 000 000 kronor för åren 2011–2015 (avsnitt 3.1.12).
7. Riksdagen fastställer avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften till högst 250 000 000 kronor under 2010 (avsnitt 3.1.12).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:13 Energieffektiviseringsprogram godkänna avtal och besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov om fram-

tida anslag på högst 200 000 000 kronor under 2011, 200 000 000 kronor 2012, 200 000 000 kronor 2013 och 200 000 000 kronor 2014 (avsnitt 3.1.13).

9. Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät för perioden 2010–2012 (avsnitt 3.2.1).
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 3.2.2).
11. Riksdagen anvisar för 2010 anslagen under utgiftsområde 21 Energi enligt uppställning under avsnitt 1 i propositionen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:Sk418 av Roland Bäckman m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över satsningar på vindkraft.

2009/10:T426 av Lars Ohly m.fl. (v):

98. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten bör stödja både forskning om och uppförande av pilot- och demoanläggningar som tillverkar förnybara drivmedel eller drivmedelssystem.

2009/10:T511 av Aleksander Gabelic (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen lägger fram förslag till ändring om hur den kommande biogasstrategin kring styrmedelsförslag med fokus på ökad produktion och distribution ska ske.

2009/10:MJ468 av Lars Ohly m.fl. (v):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör agera i alla internationella forum för att subventioner till olja och andra fossila energislag ska fasas ut.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU:s stöd till kärnkraft och fossil energi fasas ut och i stället riktas på förnybar energi.

2009/10:MJ473 av Anders Ygeman m.fl. (s):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gasledningen genom Östersjön.

2009/10:N201 av Katarina Brännström (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stimulera övergången till miljövänlig energi.

2009/10:N203 av Jan Lindholm (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett uppdrag till Energimyndigheten om att utreda hur ett mål för solenergi i Sverige kan nås.

2009/10:N218 av Sten Bergheden (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att byta ut luftledningar mot markkabel för att öka tillgången på åkermark och skogsmark och minska riskerna vid nya naturkatastrofer.

2009/10:N219 av Hans Stenberg och Jasenko Omanovic (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om effektiv energipolitik.

2009/10:N223 av Elisabeth Svantesson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kärnkraftens fortsatta betydelse i svensk energiproduktion.

2009/10:N228 av Hans Stenberg och Jasenko Omanovic (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svensk basindustris behov av ansvarsfull och långsiktig energipolitik.

2009/10:N231 av Egon Frid (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett tydligt nationellt mål om en biogasproduktion av 20 TWh senast 2020.

2009/10:N236 av Malin Löfsjögård (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fjärrvärme i konkurrens.

2009/10:N240 av Lennart Pettersson och Per Lodenius (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot s.k. standbyfunktioner

2009/10:N245 av Maria Kornevik Jakobsson m.fl. (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det svenska elnätet bör kablifieras, lämpligen tillsammans med övrig infrastruktur.

2009/10:N248 av Peter Jeppsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en kraftfull utbyggnad av havsbaserad vindkraft.

2009/10:N250 av Carin Runeson och Kurt Kvarnström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ny teknik bör användas vid byggandet av Sydlänken.

2009/10:N254 av Jan Emanuel Johansson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör göra en ordentlig översyn av de existerande och hindrande regelverken i syfte att bättre främja och utnyttja industriell spillvärme i de svenska fjärrvärmenäten.

2009/10:N257 av Billy Gustafsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att överväga insatser för att garantera en fortsatt inhemsk etanolproduktion.

2009/10:N263 av Else-Marie Lindgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stimulera utvecklingen och användningen av vätgasteknik.

2009/10:N270 av Betty Malmberg (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i regleringsbrevet för affärsverket Svenska Kraftnät ange att huvudalternativet då inriktningsbeslut om hur nya stamnät ska anläggas eller uppgraderas, bör vara att de ska förläggas i mark.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inriktningsbeslut för Sydvästlänkens norra del bör vara att den ska förläggas i mark.

2009/10:N277 av Birgitta Eriksson och Siw Wittgren-Ahl (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en modell för räntefria lån till energibesparingar likt den i Storbritannien bör övervägas.

2009/10:N280 av Ronny Olander m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över satsningar på biogasteknik.

2009/10:N287 av Kurt Kvarnström och Peter Hultqvist (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att investera i konkurrenskraftig elproduktion.

2009/10:N315 av Peter Rådberg och Tina Ehn (båda mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att se över förutsättningarna för att biogasutvecklingen i Fyrbodal kan bli verklighet inom en snar framtid.

2009/10:N326 av Raimo Pärssinen m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en satsning på vindkraft i Gävleborgs län.

2009/10:N331 av Krister Hammarbergh (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för att effektivisera och öka vattenkraftens produktionskapacitet.

2009/10:N335 av Lena Hallengren m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på vindkraft och vågkraft i Kalmar län.

2009/10:N336 av Jan Lindholm (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att använda teknikupphandling som styrmedel för en snabbare minskning av förbrukningen av olja.

2009/10:N338 av Per Bolund m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett mål för minskad total energianvändning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda ett system för vita certifikat.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka insatserna för riktad offentlig teknikupphandling.

2009/10:N345 av Jessica Polfjärd (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa en nationell utvecklingspolicy och göra Sala kommun till en föregångskommun när det gäller solenergi.

2009/10:N350 av Håkan Juholt m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om solenergi.

2009/10:N356 av Göran Persson i Simrishamn m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska avslå gasledningens dragning i Östersjön genom beslut i riksdagen.

2009/10:N363 av Ola Sundell (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att initiera ett nytt restelektrifieringsprogram.

2009/10:N375 av Björn Leivik (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stimulans till produktion och distribution av biogas.

2009/10:N376 av Lars Ohly m.fl. (v):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 21 Energi enligt uppställning:

(tabellen med förändringar är utelämnad här)

2009/10:N382 av Marie Weibull Kornias m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra Skåne till pilotlän för biogas.

2009/10:N386 av Sinikka Bohlin (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till och aktivt verka för att samordna och samarbeta beträffande energi- och klimatarbetet i Östersjöregionen.

2009/10:N388 av Tina Ehn m.fl. (mp):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell storsatsning på biogasproduktion.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på utvinning av fordonsbränsle från skogsråvara och biogas.

2009/10:N395 av Lars U Granberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om långsiktiga och överskådliga spelregler i energipolitiken.

2009/10:N400 av Olle Thorell m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta Västmanland vara pilotlän för att bli fossilfritt 2015.

2009/10:N414 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en energipolitik för att bryta oljeberoendet.

2009/10:N416 av Helene Petersson i Stockaryd m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en djupgående analys för att om möjligt ta till vara den potential som finns i småskalig vattenkraft.

2009/10:N428 av Fredrik Lundh m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Norbotten som testregion för energiomställning.

2009/10:N429 av Per Bolund m.fl. (mp):

6. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 21 Energi:

(tabellen med förändringar är utelämnad här)

2009/10:N436 av Lars-Axel Nordell (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konkurrens i fjärrvärmenätet.

2009/10:N440 av Roland Bäckman (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att ge bidrag vid installation av solcellsenergi oavsett om nätanslutning saknas.

2009/10:N450 av Jörgen Hellman m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av Vänerns och dess omgivnings betydelse för utbyggnad av biogas.

2009/10:N453 av Peter Jonsson m.fl. (s):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om energiomställning för att skapa nya gröna jobb i Västsverige.

2009/10:N465 av Margareta B Kjellin m.fl. (m, c, fp, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av fortsatt arbete för ett vindkraftscentrum i Söderhamn i linje med en framsynt miljö- och energipolitik och ett aktivt bidrag till regional utveckling.

2009/10:N466 av Per Bolund och Ulf Holm (båda mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen aktivt bör stödja etableringen av en svensk vindkraftsindustri.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör se till att stöd ges för teknikutveckling inom vindkraftssektorn.

2009/10:N473 av Tomas Eneroth m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till ett långsiktigt kompletterande stöd för havsbaserad vindkraft.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om branschprogram för vindkraftsbranschen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vita certifikat.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fjärrvärmemarknaden.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om energiforskning och kommersialisering av ny energiteknik.
9. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 21 Energi enligt uppställning:

(tabellen med förändringar är utelämnad här)

2009/10:N477 av Susanne Eberstein och Eva Sonidsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om energislöseri genom stand by-funktion.

2009/10:N478 av Fredrik Olovsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökad reglering av fjärrvärmemarknaden.

2009/10:N483 av Per Bolund och Kent Persson (mp, v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen inte bör godkänna en storskalig utvinning av fossila bränslen i Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör avvisa en expansion av naturgasanvändningen i Sverige.

2009/10:N484 av Per Bolund och Kent Persson (mp, v):

1. Riksdagen godkänner det planeringsmål för solenergi i Sverige till 2020 som föreslås i motionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppdra åt Energimyndigheten att utreda hur planeringsmålet för solenergi ska kunna uppnås.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för 2010 under utgiftsområde 21 Energi

Företrädaarna för s, v och mp har avstått från att delta i beslutet om anslag (se särskilda yttranden 1–3).

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag (ramanslag)	Regeringens förslag	Avvikelse i förhållande till regeringens förslag	(s)	(v)	(mp)
1:1	Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader	236 734			
1:2	Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m.	140 000			
1:3	Insatser för uthållig energianvändning	105 119			
1:4	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	70 000	+130 000		
1:5	Energiforskning	1 331 736	+333 000		
1:6	Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket	197 000			
1:7	Planeringsstöd för vindkraft m.m.	40 000	+10 000	+10 000	
1:8	Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m.	280 500			
1:9	Stöd för installation av solvärme	24 000			–24 000
1:10	Energimarknadsinspektionen: Förvaltningskostnader	89 962			
1:11	Energiteknik	122 000	–122 000		–122 000

Anslag (ramanslag)	Regeringens förslag	Avvikelse i förhållande till reger- ingens förslag	(s)	(v)	(mp)
1:12 Elberedskap	250 000				
1:13 Energieffektiviseringsprogram	270 000				
1:14 Oljeeffektivisering i industrin (nytt anslag)		+100 000			
1:15 Solenergisatsning (nytt anslag)					+261 000
1:16 Informationsstöd energieffektivi- sering i bostäder (nytt anslag)					+50 000
1:17 Riskkapitalsatsning på energi- teknik (nytt anslag)					+50 000
1:18 Riktad offentlig upphandling (nytt anslag)					+50 000
1:19 Fastprissystem för förnybar el (nytt anslag)					+20 000
1:20 Sekretariatet för biogasutveck- ling (nytt anslag)					+161 000
Summa	3 157 051	+311 000	+140 000		+456 000

BILAGA 3

Utskottets förslag till anslag för 2010 under utgiftsområde 21 Energi

Företrädarna för s, v och mp har avstått från att delta i beslutet om anslag (se särskilda yttranden 1–3).

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag (ramanslag)		Utskottets förslag
1:1	Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader	236 734
1:2	Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m.	140 000
1:3	Insatser för uthållig energianvändning	105 119
1:4	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	70 000
1:5	Energiforskning	1 331 736
1:6	Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket	197 000
1:7	Planeringsstöd för vindkraft m.m.	40 000
1:8	Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m.	280 500
1:9	Stöd för installation av solvärme	24 000
1:10	Energimarknadsinspektionen: Förvaltningskostnader	89 962
1:11	Energiteknik	122 000
1:12	Elberedskap	250 000
1:13	Energieffektiviseringsprogram	270 000
Summa		3 157 051